

Případová studie

ORP Kraslice

Podpora regionálně specifických
aktivit v rámci SRR ČR 2021+

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

SRR21+
Strategie regionálního rozvoje 2021+

Obsah

1. Úvod	3
2. Kraslicko z pohledu Strategii rozvoje ČR 2021+	4
Popis území	4
Pozice ORP Kraslice v kontextu jeho postavení v SRR ČR.....	6
Obyvatelstvo.....	9
a) Počet obyvatel.....	9
b) Průměrný věk obyvatelstva	10
Index stáří.....	11
Vzdělanost	12
Intenzita bytové výstavby.....	13
3. Potencionální dopady pandemie Covid-19 na Kraslicko	16
4. Dlouhodobé tendence regionálního vývoje Karlovarského kraje – kontext pro rozvoj Kraslicka ...	18
5. Hlavní socio-ekonomické problémy a výzvy Kraslicka	22
Vyhodnocení vzájemných vazeb a trendů.....	24
Aktivní podnikatelské subjekty v kraji a intenzita podnikatelské aktivity	27
Struktura hospodářských činností v regionu	29
Nezaměstnanost.....	30
Míra nezaměstnanosti.....	33
Průměrná mzda	33
Pohyb obyvatelstva	35
Migrace.....	36
Doprava a dopravní obslužnost.....	39
Sociální vyloučení	41
6. Vazba a možnosti SRR ČR 21+ k řešení výzev a problémů na Kraslicku	43
6.1 a) Podpora životního prostředí.....	43
b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti podpory životního prostředí	43
6.2 a) Podpora a rozvoj podnikatelských aktivit, podpora zaměstnanosti	44
b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti podpory a rozvoje podnikatelských aktivit	45
7. Možnosti pro AP SRR 2023 - 2024.....	46
8. Zdroje dat	47

1. Úvod

Cílem této případové studie je poukázat na dlouhodobý socio-ekonomický vývoj, problémy i výzvy pro oblast Kraslicka a možnosti, které nabízí Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ a její Akční plán 21-22 (území provázané na fondy EU), ale i možnosti a záměry samospráv při řešení těchto výzev.

Území řešené touto případovou studií - Kraslicko, je vymezeno hranicí správního obvodu obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) Kraslice, což je polovina bývalého okresu Sokolov, který se nachází v Karlovarském kraji. Toto území je zařazeno mezi hospodářsky a sociálně ohrožená území (dále jen „HSOÚ“).

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (dále jen „SRR ČR“) je založena na soudobém vnímání regionálního rozvoje, kdy je přirozené, že existují různé typy území s rozdílnými potřebami, problémy a výzvami. SRR ČR právě takové typy území identifikovala (metropolitní regiony, aglomerace a jejich zázemí, regionální centra a jejich venkovské zázemí, strukturálně postižené regiony, hospodářsky a sociálně ohrožená území).

I přes výše uvedenou kategorizaci území je přirozené, že v každém regionu se nachází oblasti, kterým je vhodné věnovat zvýšenou pozornost, neboť v řadě případů vykazují podprůměrné hodnoty socio-ekonomických (ale např. i environmentálních) ukazatelů. Jednou z takových oblastí je i **Kraslicko**. Toto území, je strukturálně postiženou oblastí, která prochází hospodářskou restrukturalizací především z důvodů výrazného zaměření hospodářství na tradiční průmyslové obory, nízké míry vzdělanosti a blízkosti státních hranic a s tím spojeného snadného výjezdu za zaměstnáním do zahraničí. Karlovarský kraj je spolu s Ústeckým a Moravskoslezským krajem podporován ze strany státu ohledně hospodářské restrukturalizace.

Obrázek 1: Administrativní členění Karlovarského kraje

Zdroj: <http://www.karlovyvary-region.eu/cz/o-karlovarskem-kraji/karlovarsky-kraj-v-kostce-7209>

2. Kraslicko z pohledu Strategií rozvoje ČR 2021+

Popis území

ORP Kraslice leží v severní části Karlovarského kraje. Na severu hraničí se Spolkovou republikou Německo, na západě s ORP Cheb, na východě s ORP Karlovy Vary a na jihu sousedí s ORP Sokolov. Území vzhledem ke své hraniční poloze nemá dobré dopravní spojení, a také hospodářské a sociální vazby na krajské město Karlovy Vary. Lepší napojení je na okresní město Sokolov, které má významný vliv především na zaměstnanost ve správním obvodu Kraslice. Další vazby, především dopravní, má území východním směrem do Nejdku (dojíždka za prací), západním směrem pak na Cheb a dále pak severním směrem do sousedního Německa – hraniční přechod Klingenthal pro osobní automobily a regionální železniční trať s napojením do Zwickau.

Správní obvod obce s rozšířenou působností Kraslice (území ORP Kraslice) spolu s ORP Sokolov dříve dohromady tvořilo okres Sokolov. Rozloha správního obvodu činí 264,54 km² a v roce 2020 zde žilo 13 184 obyvatel, hustota zalidnění tedy činí 50 obyvatel na km².

Ve správním obvodu ORP Kraslice jsou zahrnuty tyto obce (a jejich místní části): Bublava, Jindřichovice (Háj), Kraslice (Černá, Čirá, Hraničná, Kámen, Kostelní, Krásná, Liboc, Mlýnská, Počátky, Sklená, Sněžná, Tisová, Valtěřov, Zelená Hora), Oloví (Hory, Nové Domy, Studenec), Přebuz, Rotava (Smolná), Stříbrná, Šindelová (Krásná Lípa, Obora). V ORP Kraslice mají 4 obce statut města, z čehož město Přebuz je nejmenším městem v České republice se 73 trvale žijícími obyvateli.

Území leží na hranicích s Německem (Sasko) a jeho části (Bublava a Stříbrná) jsou významným střediskem zimních sportů.

Historie území

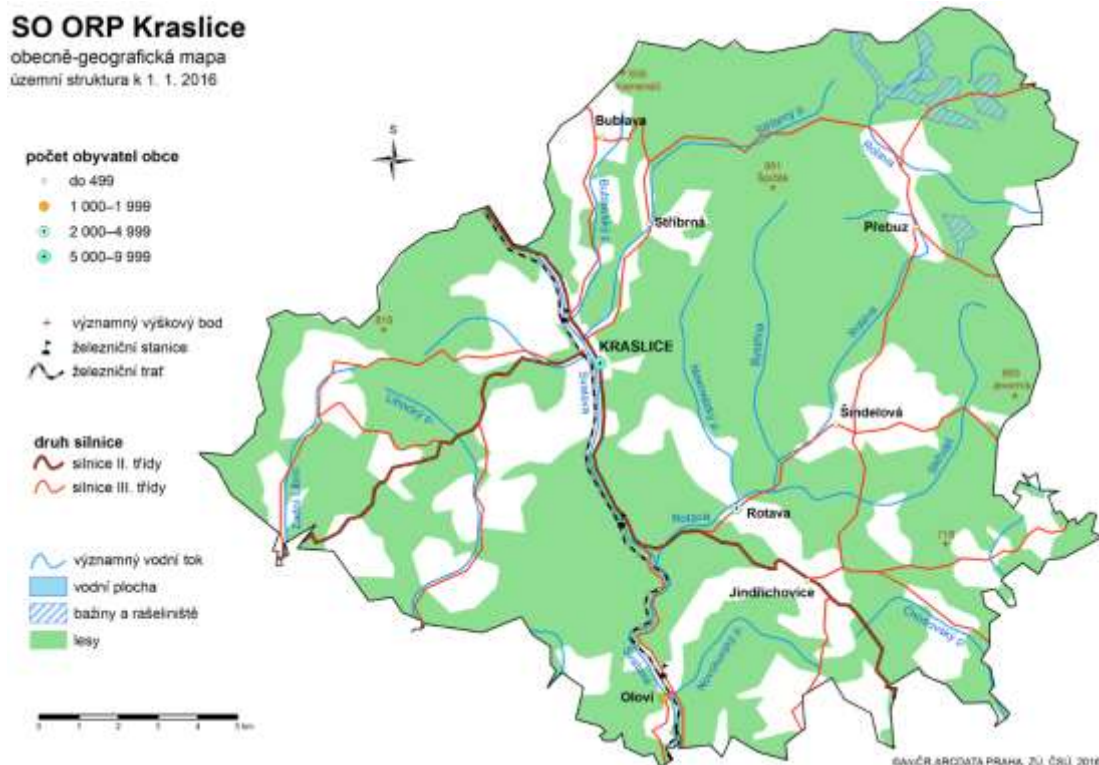
S rozmachem dolování mědi, olova a cínu patřilo v 16. století Kraslicko k nejlidnatějším regionům v Čechách, některé zdroje uvádějí, že zde žilo přes 20 000 obyvatel. V 17. století začal útlum těžby drahých kovů a začalo se zde provozovat houslařské řemeslo. Ještě v polovině 18. století probíhala neúspěšná snaha o oživení dolování drahých kovů v okolí Kraslic, obyvatelstvo se v té době již zaměřilo na živnosti a obchod, zemědělství kvůli nepříliš příhodným podmínkám zůstávalo podružné. Po vzoru sousedních měst v Sasku se koncem 18. století začala v Kraslicích prosazovat výroba textilu, krajek, záclon, plyšů a výšivek. Tradice výroby hudebních nástrojů v Kraslicích se datuje od počátku 17. století. Výroba strunných nástrojů se ale později přesunula do Lubů, zatímco Kraslice se staly nejvýznamnějším producentem dřevěných dechových nástrojů ve střední Evropě. V 19. století se zde kromě dechových nástrojů začaly vyrábět harmoniky nebo i hudební hračky.

Za druhé světové války přešly továrny na zbrojní výrobu pro wehrmacht, provoz zajišťovali váleční zajatci mnoha národností. Textilní výroba byla po roce 1945 soustředěna do národního podniku Krajka, výrobci hudebních nástrojů vytvořili družstvo Amati. Po roce 1950 byla po několika stoletích obnovena těžba mědi v městské části Tisová. Věhlas si udržovala i Střední průmyslová škola výroby hudebních nástrojů, která svým specifickým zaměřením byla jediná ve střední Evropě a přicházeli sem studenti z celého Československa. Po roce 1989 došlo k výraznému útlumu textilního průmyslu a omezení produkce hudebních nástrojů. Společnost Amati–Denak navazující na národní podnik Amati stále hudební nástroje vyrábí.¹

¹ Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice – 2020

Okres Sokolov-charakteristika dle ČSÚ (zdroj: https://www.czso.cz/csu/xk/charakteristika_okresu_sokolov)

Obrázek 2: Obecně-geografická mapa SO ORP Kraslice

Zdroj: geografická mapa SO ORP Kraslice: <https://www.czso.cz/documents/11244/56443692/Kraslice.png/553f1c9c-0bd7-4a78-a08d-e7200ef60e91?version=1.1&t=1493705739737>

Obrázek 3: Administrativní mapa SO ORP Kraslice

Zdroj: mapa administrativní členění ORP Kraslice: <https://www.czso.cz/documents/11244/41575900/ORP4104.png/77291ddb-929f-46b2-8456-0052b7e69c25?version=1.1&t=1470117033776>

Pozice ORP Kraslice v kontextu jeho postavení v SRR ČR

Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2014 – 2020 definovala tzv. „hospodářsky problémové regiony“, které zahrnovaly 57 SO ORP. Většina z těchto SO ORP se stala součástí skupiny tzv. „hospodářsky a sociálně ohrožených území“, jak je definuje Ministerstvo pro místní rozvoj ČR ve SRR ČR 2021+. Tento strategický dokument dále vymezuje další 4 kategorie regionů, tj. metropolitní území, aglomerace, regionální centra a jejich venkovská zázemí, a strukturálně postižené kraje.

Strukturálně postiženou oblastí je podle SRR ČR i celý Karlovarský kraj. ORP Kraslice jako součást bývalého okresu Sokolov proto spadá do dvou z výše uvedených kategorií – jedná se jak o hospodářsky a sociálně ohrožené území, tak o část strukturálně postiženého kraje.

Jednotlivé regiony ČR mají různé podmínky a odlišné možnosti k vývoji. Statistické míry variability (medián, průměr a variační koeficient) meziročně potvrzují, že velikost rozdílů mezi regiony se soustředěnou podporou státu a zbylými regiony Česka se u většiny ukazatelů nemění, a také k průměru Česka (všechny SO ORP) je rozdíl stejný. Právě proto si SRR ČR klade za cíl usměrňovat sektorové politiky státu tak, aby zohledňovaly specifika jednotlivých typů území a v rámci Akčního plánu Strategie regionálního rozvoje je snahou vytvářet nástroje a opatření, jimiž aktivně ovlivní rozvoj specifických území (včetně Kraslicka).

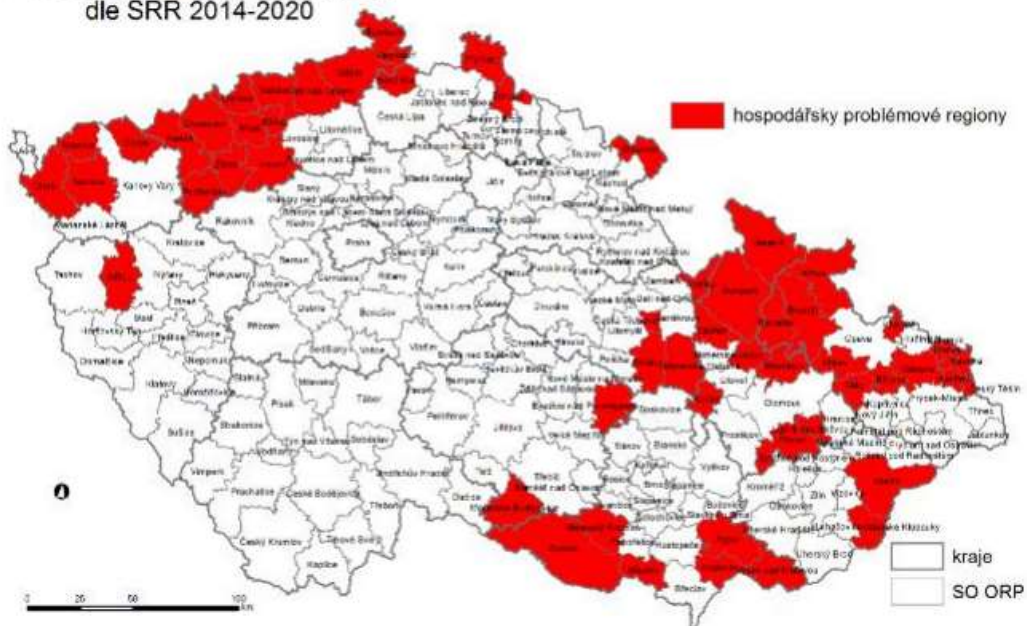
V rámci Karlovarského kraje se však dle SRR ČR nejedná jen o SO ORP Kraslice (v této studii řešená oblast), ale do HSOÚ na území kraje spadá i ORP Sokolov a ORP Ostrov.

Společným problémem všech strukturálně postižených oblastí (krajů) je nízká míra ekonomického růstu a zaostávání za ostatními regiony ČR. Tempo ekonomického růstu je dlouhodobě pod průměrem ČR. Karlovarský kraj ještě v polovině 90. let minulého století patřil mezi hospodářsky nejsilnější regiony ČR, dlouhodobou stagnací i během období 2002-2007, kdy ostatní kraje rostly poměrně rychle, ale výrazně trafil. Přímo součástí ekonomických problémů je nízká atraktivita kraje pro život obyvatel, menší nabídka perspektivních pracovních a kariérních vyhlídek nejen pro mladé a kvalifikované odborníky (působící negativně na obyvatele kraje i na přilákání lidí z prostředí mimo kraj) a horší podmínky a nízká atraktivita pro podnikání. Všechny faktory se navzájem ovlivňují, podmiňují a znásobují negativní dopady na krajské hospodářství a společnost. Současně je jejich působení a jejich projevy ještě silnější v periferních oblastech Karlovarského kraje, kterou je právě ORP Kraslice.²

² SRR ČR 21+

Obrázek 4: Vymezení „hospodářsky a sociálně ohrožených území“ v rámci SRR 2014 – 2020

Hospodářsky problémové regiony
dle SRR 2014-2020

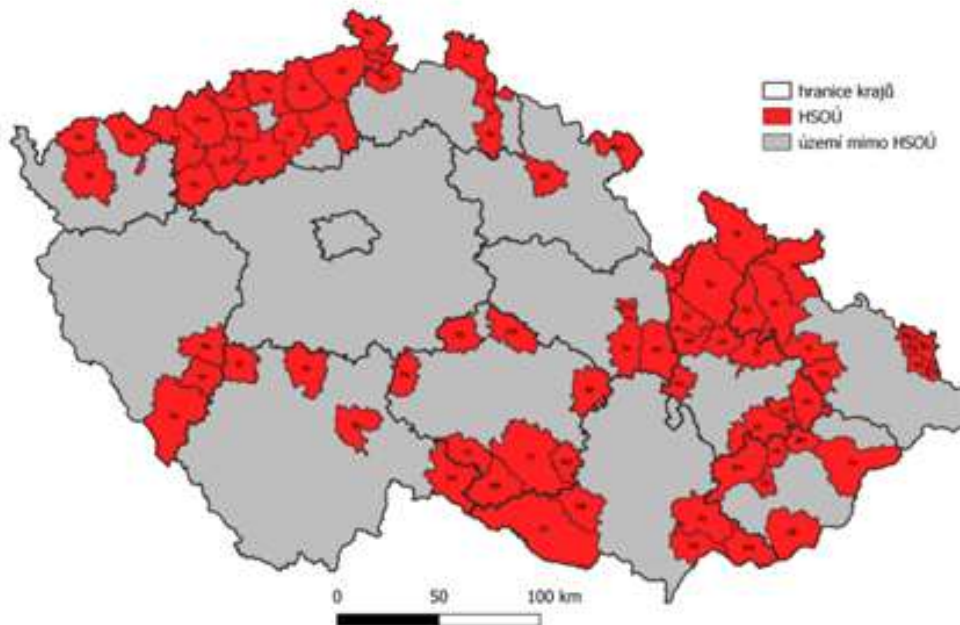

Zdroj: SRR ČR 2014 – 2020

Obrázek 5: Vymezení „hospodářsky a sociálně ohrožených území“ v rámci SRR 2021+

HOSPODÁŘSKY A SOCIÁLNĚ OHROŽENÁ ÚZEMÍ

Obce s rozšířenou působností označené jako hospodářsky a sociálně ohrožená území Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+

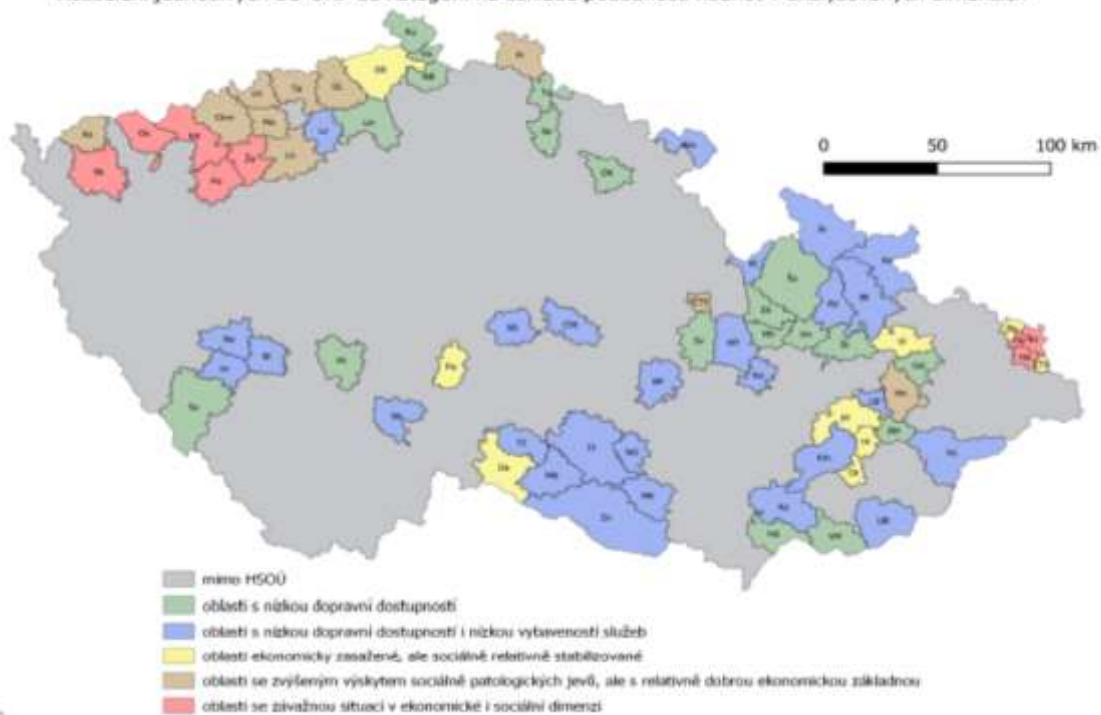
Zdroj: ArcČR 500 ver. 3.3; Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

Zdroj: SRR ČR 2021+

Obrázek 6: Typologie hospodářsky a sociálně ohrožených území v rámci SRR 2014 – 2020

TYPOLOGIE HOSPODÁŘSKY A SOCIÁLNĚ OHROŽENÝCH ÚZEMÍ

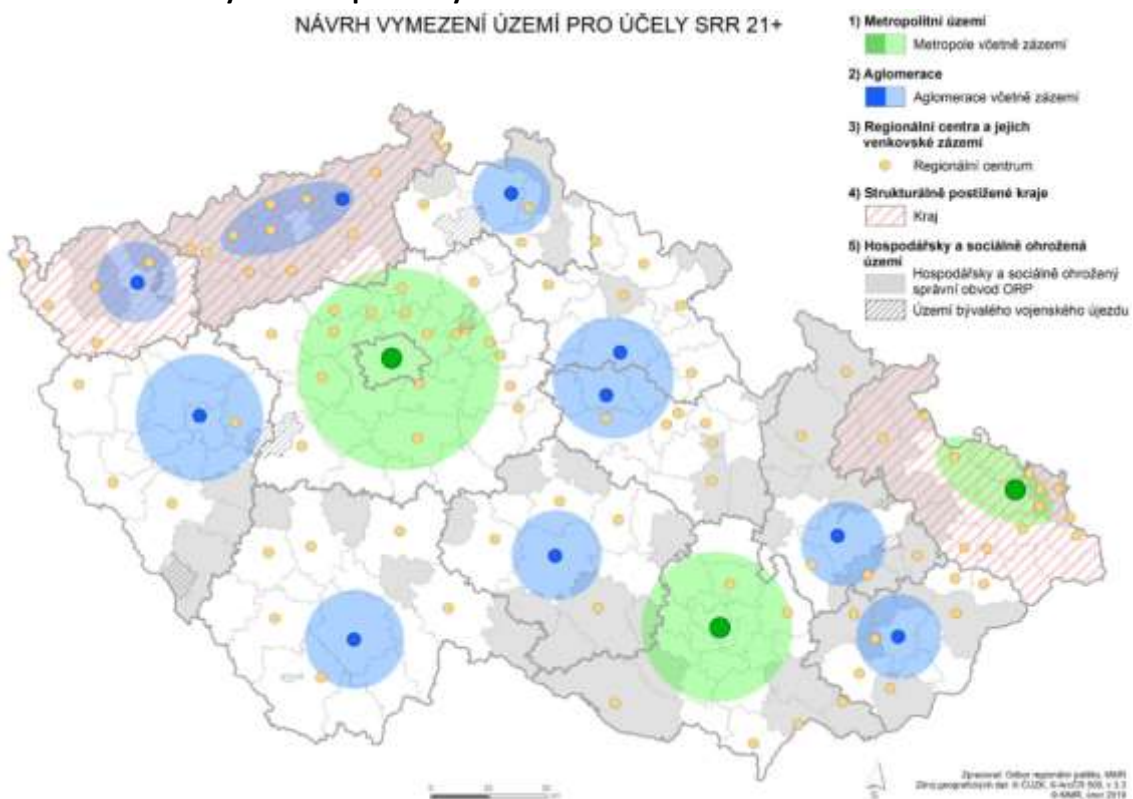
Rozdělení jednotlivých SO ORP do kategorií na základě podobnosti hodnot v analyzovaných dimenzích

Zdroj: SRR ČR 2014-2020

Obrázek 7: Vymezení metropolí, aglomerací, regionálních center vyššího řádu a hospodářsky a sociálně ohrožených území pro účely SRR

NÁVRH VYMEZENÍ ÚZEMÍ PRO ÚČELY SRR 21+

Zdroj: SRR ČR 2021+

Obyvatelstvo

Lidské zdroje v Karlovarském kraji lze stručně charakterizovat jako relativně mladou populaci, s nižší průměrnou vzdělaností (zejména díky nižšímu podílu vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva, než je celostátní průměr) a s vyšším podílem v kraji žijících a pracujících cizinců.³

Pokračuje klesající trend počtu obyvatel kraje. V roce 2020 zejména díky rekordnímu zápornému přirozenému přírůstku, ale také díky zápornému migračnímu přírůstku. Podíl cizinců (7,5 % všech obyvatel kraje) je druhý nejvyšší mezi kraji ČR po Hl. městě Praze a dlouhodobě vykazuje rostoucí trend. Sňatečnost se meziročně snížila. Průměrný věk ženichů i nevěst se od minulého roku opět mírně navýšil a navazuje tak na dlouhodobý trend. Rozvodovost v Karlovarském kraji byla nejvyšší mezi všemi regiony ČR. Porodnost v kraji zaznamenala mírný meziroční pokles. Téměř 63 % živě narozených dětí se narodilo svobodným matkám, to je druhý nejvyšší podíl mezi kraji ČR po Ústeckém kraji. V kraji v roce 2020 zemřelo celkem 4 026 osob, to představuje prudký meziroční nárůst o 18,2 %. Jedná se o druhý nejvyšší nárůst v rámci celé ČR. Podíl 65letých a starších osob v populaci kraje neustále narůstá, zvyšuje se index stárů i průměrný věk obyvatel kraje. Naděje dožití při narození se meziročně mírně snížila, nižší hodnoty naděje dožití mužů i žen vykazuje pouze Ústecký kraj.⁴

a) Počet obyvatel

Počet obyvatel v Karlovarském kraji dosáhl k 1. 1. 2022 hodnoty 283 210 osob. V 1. pololetí 2022 se dle předběžných hodnot opět snížil, a to důsledkem přirozeného úbytku obyvatelstva. Podle výsledků předběžné statistické bilance dosáhl počet obyvatel Karlovarského kraje k 30. 6. 2022 celkem 282 932 obyvatel, z toho 143 293, tj. 50,6 %, byly ženy.

Co do počtu obyvatel je Karlovarský kraj krajem s nejnižším počtem obyvatel v ČR. Obyvatelstvo kraje tvořilo 2,7 % všech obyvatel ČR.

Obyvatelstvo je základním rozvojovým předpokladem a nositelem všech sociálních a hospodářských aktivit v regionu, a proto je znepokojující, že dlouhodobě v Karlovarském kraji (dále jen „KVK“) dochází k úbytku obyvatel.

V porovnání se stavem obyvatel na počátku roku se počet obyvatel snížil v okresech Karlovy Vary a Sokolov. Nejvýraznější úbytek byl zaznamenán v okrese Sokolov (o 285 osob), naopak v okrese Cheb se počet obyvatel zvýšil o 204 osob.⁵

Počet obyvatel v průběhu období let 2010 až 2018 v ORP Kraslice vytrvale mírně klesal, v roce 2019 došlo k mírnému nárůstu počtu obyvatel. K 31. 12. 2005 žilo v ORP Kraslice nejvíce obyvatel (14 141 osob), ke konci roku 2021 už to bylo pouze 12 641 obyvatel. Z grafu můžeme vyčíst, že počet obyvatel v ORP Kraslice má dlouhodobě klesající tendenci.

Obrázek 8: Počet obyvatel v Karlovarském kraji a jeho okresech v 1. polovině roku 2022

	Stav na počátku období 1. ledna 2022			Střední stav obyvatelstva			Stav ke konci období 30. června 2022		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Kraj celkem	283 210	139 826	143 384	283 094	139 729	143 365	282 932	139 639	143 293
v tom okresy:									
Cheb	87 958	43 414	44 544	88 093	43 416	44 677	88 162	43 426	44 736
Karlovy Vary	110 052	53 934	56 118	109 940	53 906	56 034	109 855	53 887	55 968
Sokolov	85 200	42 478	42 722	85 061	42 407	42 654	84 915	42 326	42 589

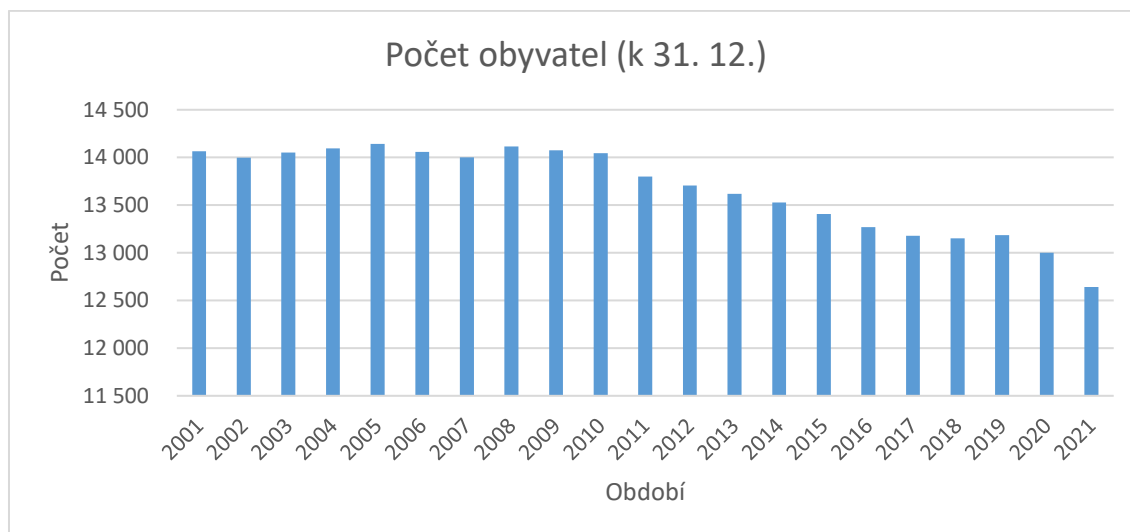
Zdroj: <https://www.czso.cz/documents/11244/27011626/2022-35.pdf/d3dfdc56-8ade-427b-8cdf-bf7bfcd2b0f?version=1.3>

³ <http://www.karlovyvary-region.eu/cz/o-karlovarskem-kraji/obyvatelstvo-a-trh-prace-7221>

⁴ ČSÚ za rok 2020 / <https://www.czso.cz/documents/10180/142333256/33012421.pdf/4550b986-14e6-4fd1-a79a-3ce7352e32ea?version=1.13>

⁵ <https://www.czso.cz/documents/11244/27011626/2022-35.pdf/d3dfdc56-8ade-427b-8cdf-bf7bfcd2b0f?version=1.3>

Obrázek 9: Počet obyvatel v ORP Kraslice v období let 2001-2021

Zdroj: data ČSÚ + vlastní graf

b) Průměrný věk obyvatelstva

Průměrný věk v jednotlivých obcích ORP Kraslice byl k 31. 12. 2020 v rozmezí od 41,2 (Rotava) do 46 let (Přebuz). V porovnání s průměrným věkem v celém Karlovarském kraji (43,3) byl průměrný věk v ORP Kraslice za stejné časové období shodný.⁶

K 31. 12. 2021 se průměrný věk obyvatelstva v KVK opět zvýšil, a to na 43,6. Společně s Královéhradeckým a Zlínským krajem se KVK řadí na první místo (viz následující graf).

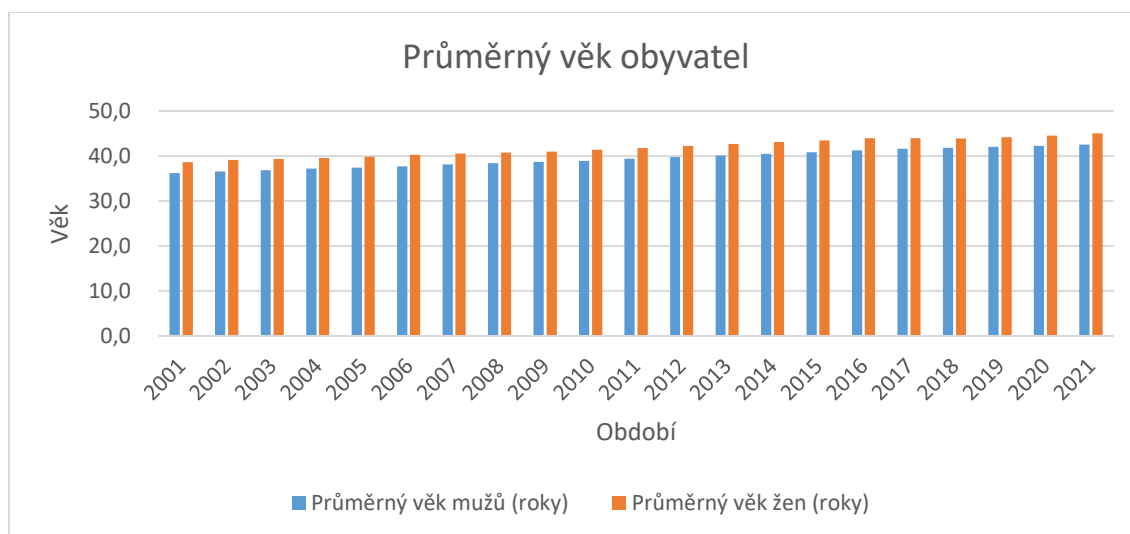
Obrázek 10: Průměrný věk obyvatelstva v ČR – porovnání krajů za rok 2021

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-poradi-kraju>

⁶ Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice - 2020

Obrázek 11: Vývoj průměrného věku obyvatel v ORP Kraslice v letech 2001-2021

Zdroj: data ČSÚ + vlastní graf

Index stáří

Index stáří udává věkovou strukturu obyvatelstva, která vypovídá o stárnutí obyvatelstva. Pokud je index nižší než 100, je podíl sledované dětské složky obyvatel vyšší než podíl starších osob. Pokud je hodnota vyšší než 100, je počet osob ve věku nad 65 let vyšší než počet dětí do 15 let věku v populaci.

Index stáří KVK se v roce 2021 oproti roku 2020 opět zvýšil, a to z hodnoty 136,5 na hodnotu 141,8 a KVK se tak dostal na druhé místo v porovnání krajů v ČR za Královéhradecký kraj.

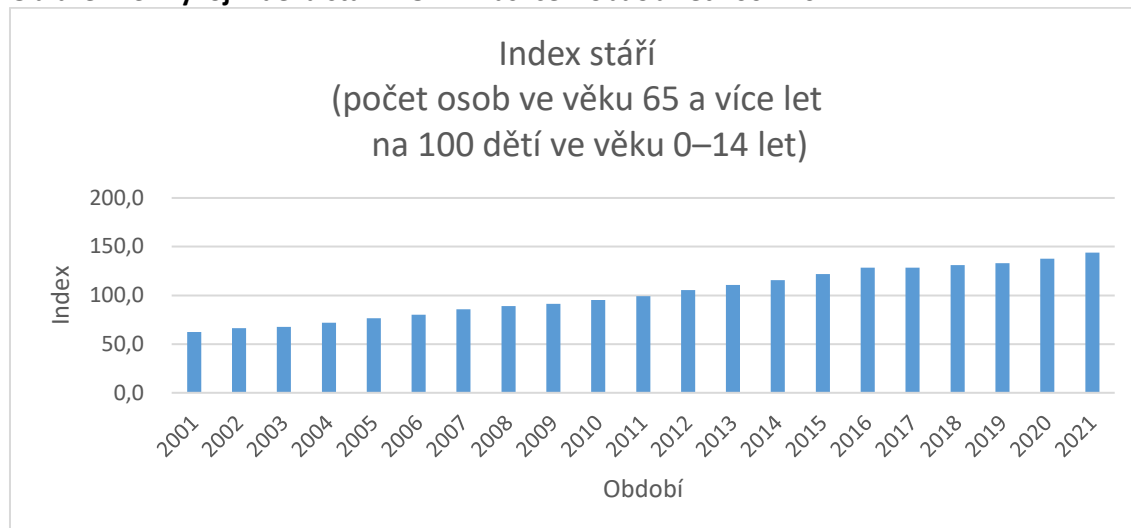
Obrázek 12: Index stáří v České republice – porovnání krajů za rok 2021

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-poradi-kraju>

Index stáří v roce 2021 dosáhl za celé ORP Kraslice hodnoty 143,8, přičemž nejvyšší je v Bublavě (197,8) a nejnižší v Rotavě (127). Z grafu můžeme vyčíst zvyšující se tendenci, kdy se každý rok navyšuje hodnota indexu stáří. Obyvatelstvo tedy v ORP Kraslice stárne.

Obrázek 13: Vývoj indexu stáří v ORP Kraslice v období let 2001-2021

Zdroj: data ČSÚ + vlastní graf

Vzdělanost

V KVK působí řada středních odborných škol, zaměřených celá desetiletí na vzdělávání v místních tradičních odvětvích a oborech, mnohdy specifických pro Karlovarský kraj. Vedle takto orientovaných vzdělávacích institucí se v posledních letech v kraji objevuje řada dalších, zejména vysokoškolských institucí, jež zde v nedávné minulosti vznikly nebo zde zahájily (a nadále rozvíjejí) své aktivity včetně těchto vzdělávacích.⁷

Karlovarský kraj patří v rámci ČR k regionům s nejnižší úrovní vzdělanosti. Jedním z důvodů nízkého zastoupení vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v KVK je historicky zděděná a reprodukcující se sociální a kvalifikační struktura a s tím související poptávka po vysoce vzdělané a kvalifikované pracovní síle. Dalším důvodem je chybějící vysoká škola univerzitního typu a malé zastoupení poboček fakult VŠ v kraji, tj. špatná dostupnost VŠ vzdělání v KVK a fakt, že se část absolventů VŠ z KVK po ukončení studia nevrací zpět do kraje a hledá své uplatnění v ekonomických centrech či zahraničí.⁸

Z dostupných dat je zřejmá převaha žen ve vyšších stupních vzdělávacích zařízení nad muži, z toho lze usuzovat, že ženy mají větší zájem o prohlubování své kvalifikace. Ženy dlouhodobě preferují studium společenských věd, zatímco u mužů dominují zejména technické obory.⁹

Největší nárůst vysokoškolsky vzdělaných obyvatel od roku 2001 do roku 2011 v rámci kraje zaznamenal ORP Karlovy Vary, dále je ORP Sokolov, Cheb, Ostrov, Mariánské Lázně, Aš a nejmenší nárůst zaznamenal ORP Kraslice.

Vzdělanost je jedním z problémů ORP Kraslice. V porovnání s daty v Karlovarském kraji je zde průměrně více osob s nejnižším základním vzděláním, téměř stejný podíl osob se středoškolským vzděláním, než je v celém Karlovarském kraji. Největší rozdíl je u osob s dosaženým vysokoškolským vzděláním, u tohoto ukazatele ORP Kraslice dosahuje jen přes polovinu hodnoty celého Karlovarského kraje.

Nepříznivá hodnota celkové vzdělanosti obyvatel je značně ovlivněna vysokou mírou nezaměstnanosti v regionu a průměrnou výškou mzdy.¹⁰

⁷ <http://www.karlovyvary-region.eu/cz/o-karlovarskem-kraji/obyvatelstvo-a-trh-prace-7221>

⁸ Program rozvoje Karlovarského kraje

⁹ Ženy a muži v Karlovarském kraji, publikace vydaná ČSÚ, vydané v Karlových Varech dne 31. 10. 2019, autor: Krajská správa Českého statistického úřadu v Karlových Varech

¹⁰ Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice - 2020

Obrázek 14: Podíl obyvatelstva s terciárním vzděláním v české republice – porovnání krajů za rok 2020

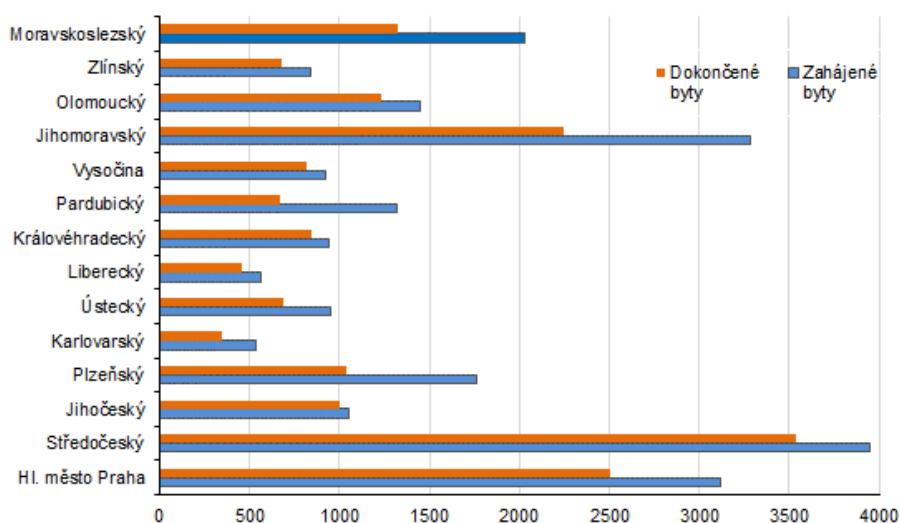
Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-poradi-kraju>

Graf ukazuje procentní podíl obyvatel ve věku 15 a více let s ukončeným terciárním vzděláváním na obyvatelstvu ve věku 15 a více let. Karlovarský kraj skončil na posledním místě.

Intenzita bytové výstavby

V 1. pololetí roku 2022 byla v Karlovarském kraji zahájena výstavba 536 nových bytů, což představuje meziroční nárůst o 25,8 %. V mezikrajském srovnání tak Karlovarský kraj zaznamenal v počtu nově zahájených bytů třetí nejvyšší meziroční nárůst. V Karlovarském kraji bylo nejvíce zahájené bytové výstavby v okrese Karlovy Vary (53,4 % všech zahájených bytů v kraji), nejčastěji se jednalo o byty v nových bytových domech. Naopak nejméně bytů se začalo stavět v okrese Sokolov (9,7 % všech zahájených bytů v kraji).¹¹

Obrázek 15: Počet zahájených a dokončených bytů v krajích ČR v 1. pololetí 2022

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/bytova-vystavba-v-karlovarskem-kraji-v-1-pololeti-2022>

¹¹ <https://www.czso.cz/csu/xk/bytova-vystavba-v-karlovarskem-kraji-v-1-pololeti-2022>

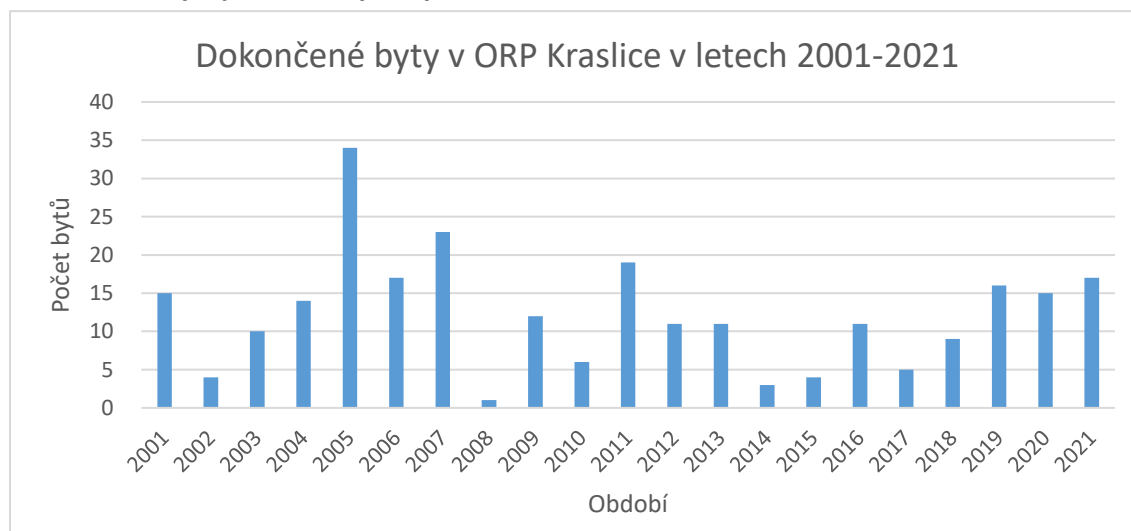
Z okresů bylo nejvíce bytové výstavby dokončeno v okrese Karlovy Vary (55,1 % všech dokončených bytů v kraji), nejméně bytů bylo dokončeno v okrese Sokolov (21,3 % všech dokončených bytů v kraji).¹²

Obrázek 16: Zahájené a dokončené byty podle druhu stavby v Karlovarském kraji a jeho okresech v 1. pololetí 2022 (předběžné údaje)

	Byty						
	celkem	index 2022/2021	v tom		z toho		
			nová výstavba	změna dokončených staveb	nové rodinné domy	nové bytové domy	nebytové budovy
Zahájené byty							
Kraj celkem	536	125,8	416	120	224	188	25
v tom okresy:							
Cheb	198	103,1	135	63	67	66	13
Karlovy Vary	286	162,5	242	44	118	122	5
Sokolov	52	89,7	39	13	39	-	7
Dokončené byty							
Kraj celkem	352	124,8	279	73	197	81	9
v tom okresy:							
Cheb	83	87,4	62	21	61	-	3
Karlovy Vary	194	157,7	167	27	86	81	1
Sokolov	75	117,2	50	25	50	-	5

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/bytova-vystavba-v-karlovarskem-kraji-v-1-pololetí-2022>

Obrázek 17: Vývoj dokončených bytů v ORP Kraslice 2001-2021

Zdroj: data ČSÚ + vlastní graf

Zastavěné území všech obcí v rámci celé ORP Kraslice je na rozloze 1028 ha a plochy bydlení činí 246 ha. Největší plochy bydlení jsou v obci Kraslice (101 ha). V procentuálním porovnání však největší podíl ploch bydlení je v zastavěném území Oloví (26,9 %).

Dle údajů ze statistického úřadu – Sčítání lidu domů a bytů z roku 2011 je v ORP Kraslice celkem 2860 domů, z obydlených domů je 1930 rodinných domů a bytových domů je 344. V obci Přebuz není

¹² <https://www.czso.cz/csu/xk/bytova-vystavba-v-karlovarskem-kraji-v-1-pololetí-2022>

žádný bytový dům, v obci Bublava a Stříbrná a Šindelová jsou pouze dva bytové domy a v obci Jindřichovice jsou bytové domy tři. Nejvíce bytových domů je v Kraslicích, následuje pak Rotava a Oloví. V ORP Kraslice je obydleno 82,2 % domů pro bydlení. Největší podíl neobydlených domů je v obci Bublava a Přebuz, nejmenší podíl neobydlených domů je pak v obcích Rotava, Oloví a Kraslice.

V ORP Kraslice je celkem 6333 bytů, z nichž je trvale obydleno 5361 bytových jednotek. Nejvíce bytových jednotek je v Kraslicích (3292), v pořadí na druhém místě je obec Rotava (1347 b. j.). Nejméně bytů je v obci Přebuz (49) a z toho je jen 29 bytových jednotek trvale obydleno.

V průběhu let 2015 – 2019 bylo v ORP Kraslice dokončeno celkem 45 nových bytových jednotek. Z toho v průběhu let (2017 – 2019) bylo v ORP Kraslice dokončeno celkem 30 nových bytových jednotek.

Nejvyšší výstavba je v Bublavě (16 bytů v letech 2017 – 2019). V Šindelové a Přebuzi nebyla v posledních třech letech postavena žádná bytová jednotka.¹³

¹³ Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice - 2020

3. Potencionální dopady pandemie Covid-19 na Kraslicko

Dopady pandemie COVID-19 se v KVK významně promítly zejména do oblasti lázeňství a cestovního ruchu. Vycházíme-li z dat za ukončené roky, pak dle statistik můžeme konstatovat, že od roku 2013 (10,56 %) docházelo k významnému poklesu podílu nezaměstnaných¹⁴, a to až do roku 2019 (3,8 %). V roce 2020 došlo poprvé opět k výraznému nárůstu podílu nezaměstnaných na hodnotu 5,91 %, viz grafy níže. Tento nárůst se týkal všech ORP v Karlovarském kraji.

Z tabulky můžeme vyčíst, že pandemie covid-19 měla dopad na obyvatele v ORP Kraslice. Počet obyvatel klesl během let 2019-2021 o 543 osob. Můžeme vidět, že mezi lety 2019 a 2020 vzrostl počet uchazečů o zaměstnání o 186 lidí. Jedná se o skokový nárůst, jehož příčinou byla pravděpodobně pandemie covid-19. Dále můžeme pozorovat, že během sledovaného období klesl počet ekonomických subjektů z 2 766 na 2 731. V roce 2021 ovšem došlo k mírnému nárůstu, a to na 2 746 subjektů.

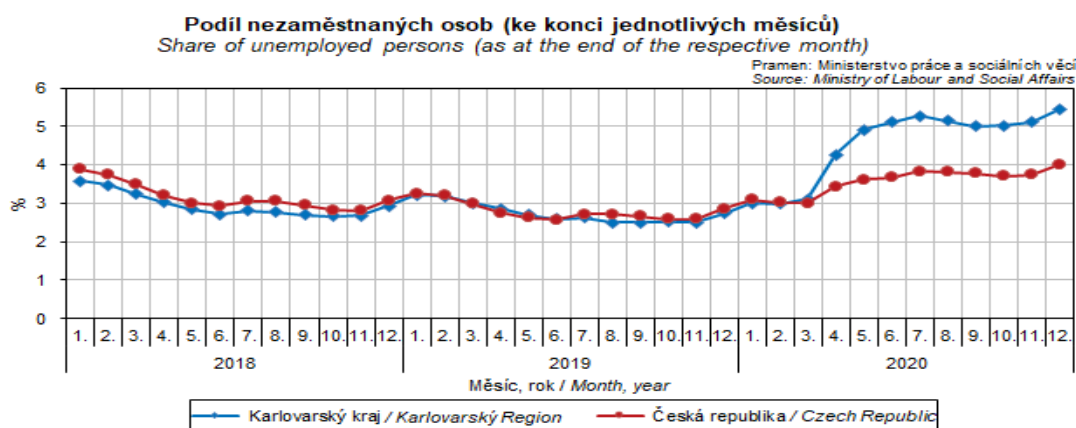
Rok 2020 zaznamenal výrazné snížení hostů, kteří přenocovali v hromadných ubytovacích zařízeních. Toto snížení bylo zapříčiněno opatřeními zavedenými v souvislosti s pandemií COVID-19.

Tabulka 1: Vybrané ukazatele v SO ORP Kraslice v letech 2019, 2020 a 2021 - porovnání před a po pandemii Covid-19

SO ORP Kraslice			
	2019	2020	2021
Počet obyvatel	13184	13001	12641
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP	312	498	460
Pracovní místa v evidenci ÚP	86	25	X
Podíl nezaměstnaných osob	3,4	5,7	5,4
Ekonomické subjekty celkem	2766	2731	2746

Zdroj: data ČSÚ + vlastní tabulka

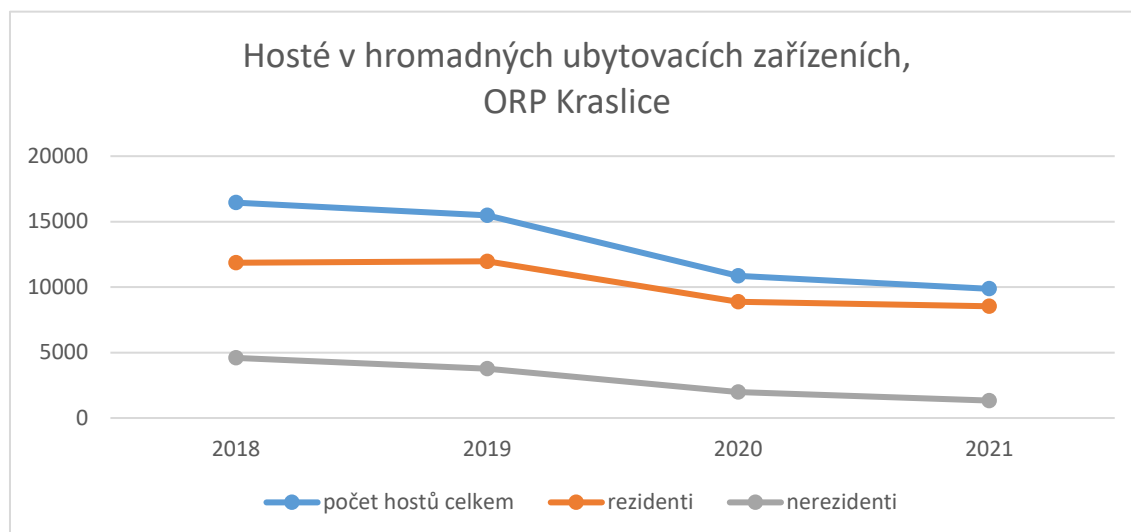
Obrázek 18: Podíl nezaměstnaných osob v Karlovarském kraji a ČR v letech 2018, 2019 a 2020

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/grafy-2n3k05oeyw>

¹⁴ Podíl nezaměstnaných – je procentuální podíl registrovaných nezaměstnaných ze všech obyvatel v práceschopném věku (15-64 let)

Obrázek 19: Počet hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních v ORP Kraslice v období 2018-2021

Zdroj: ČSÚ, graf vlastní

Služby, lázeňství a cestovní ruch nehrají v okrese Sokolov tak významnou ekonomickou roli jako v sousedních okresech Karlovy Vary a Cheb.

Dopady pandemie Covid-19 na české lázeňství jsou ale značné. Je také patrné, že lázeňství v některých krajích České republiky je v tomto okamžiku postiženo více než v jiných.

V Karlovarském kraji jako celku, kde lázeňství a na ně navázaný cestovní ruch tvoří podstatnou část ekonomiky, se aktuálně dopady pandemie projevují nejvýrazněji.

Nyní ještě není možné tyto dopady v plné míře posoudit, protože se budou na českém lázeňství projevovat výrazně i v budoucnosti.¹⁵

¹⁵ Aktuální dopady pandemie Covid-19 na české lázeňství – Souhrnná zpráva; Institut lázeňství a balneologie, v.v.i.

4. Dlouhodobé tendence regionálního vývoje Karlovarského kraje – kontext pro rozvoj Kraslicka

Základní charakter regionální diferenciace KVK je ovlivněn historickým vývojem celého území a vyplývá z odlišné geografické polohy jednotlivých oblastí, rozdílných přírodních podmínek, a tím i charakteru osídlení. Většina území KVK spadá pod „polohově a sociálně znevýhodněný typ“. Ten je charakteristický rozdrobenou sídelní strukturou s vyšším počtem řídko zalidněných místních částí. Je zde slabá nabídka veřejné hromadné dopravy a velký podíl obcí pociťuje dluh v technické infrastruktuře. Z hlediska drtivé většiny sociálních a ekonomických ukazatelů a kvality lidského kapitálu jsou tato ORP výrazně podprůměrná s potřebou externího impulsu.

Pokud označíme za venkovské obce všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel, pak venkovský prostor v rámci KVK zaujímá přibližně 64 % rozlohy kraje a 80 % obcí. Venkovským a horským oblastem KVK je nezbytné věnovat zvláštní podporu, aby nedocházelo k populačním úbytkům, destabilizaci sociální soudržnosti a celkové degradaci území, což by mělo dopad na rozvoj celého KVK.

V Konceptci rozvoje venkova¹⁶ jsou identifikovány následující základní problémy a potřeby venkova:

1. Nedostatečná infrastruktura a vybavenost venkovských sídel
2. Málo výkonná a nedostatečně diverzifikovaná ekonomika venkova
3. Zhoršující se životní prostředí a negativní dopady klimatické změny
4. Nedostatečné strategické plánování a nevyužívání potenciálu spolupráce obcí
5. Nedostatečný lidský a sociální kapitál venkova

Předpokladem pro stabilizaci obyvatel na venkově je vyvážená míra kompenzace nevýhod rozvolněného osídlení, zejména zajištění dopravní infrastruktury a služeb, kvalitní technické infrastruktury včetně telekomunikací a možností internetového připojení a kvalitního obytného prostředí sídel.

Zásadní polarita v KVK je proto mezi urbanizovaným, hustě osídleným územím v údolí Ohře a venkovskými oblastmi v pohraničních oblastech a v jihovýchodní části kraje. Na rozdíl od ostatních regionálních center v ČR se suburbanizační procesy posledních 20 let odehrávaly převážně v nejtěsnější blízkosti měst KVK, a to v menším rozsahu než v jiných krajích. Urbanizované a venkovské regiony se potýkají se specifickými problémy. Urbanizované regiony potřebují diverzifikovat ekonomické činnosti, zvýšit produktivitu práce, rozšířit inovační podnikání atd., což je předpokladem pro nastartování ekonomiky celého kraje. To bude mít pozitivní vliv také na venkovské oblasti, ve kterých je v současné době nutné usilovat zejména o stabilizaci obyvatelstva, podporu vzniku nových pracovních příležitostí a zlepšení dopravní dostupnosti umožňující snadné dojíždění za prací, rozvoj cestovního ruchu apod.

Hlavním ekonomickým problémem venkovských regionů je totiž vysoká míra nezaměstnanosti daná kombinací nedostatku pracovních míst a horší dostupností středisek kraje. Ke stabilizaci a rozvoji některých venkovských a horských oblastí by tak mohl přispět rozvoj cestovního ruchu. Jedná se zejména o nedostatečně využitý turistický potenciál oblasti Krušných hor a Slavkovského lesa.

Vzhledem k nízkému přirozenému hospodářskému potenciálu venkovských oblastí lze očekávat, že bez podpory směřované do oživení místní ekonomiky a vzniku nových aktivit bude většina periferních oblastí dále upadat. Pokud obyvatelé nebudou mít možnost získat práci v blízkosti bydliště a dobrá dopravní dostupnost jim neumožní snadné dojíždění za prací, lze očekávat v těchto oblastech úbytek počtu obyvatel, který s sebou ponese další nepříznivé důsledky pro území a povede k jeho degradaci.

¹⁶ https://www.mmr.cz/getmedia/279d5264-6e9e-4f80-ba4a-c15a26144cd0/Koncepce-rozvoje-venkova_202001.pdf.aspx?ext=.pdf.

Hlavním rysem a problémem ekonomiky KVK za posledních několik let je nízká míra hospodářského růstu a trvalé zaostávání kraje za ostatními regiony ČR. Regionální HDP je negativně ovlivňováno zejména nízkou produktivitou práce napříč téměř všemi sektory jeho ekonomiky. Podniky v kraji se ve velké míře soustřeďují na výrobu standardizovaných produktů a komponentů s nízkou přidanou hodnotou, z čehož plyne využívání především levné a málo kvalifikované pracovní síly.

Jedním z klíčových problémů KVK je nízká vzdělanostní úroveň obyvatelstva a kvalifikační struktura absolventů a osob na trhu práce.

Z hlediska výzkumu, vývoje a inovací je KVK nejméně rozvinutým krajem ČR a je v něm soustředěna zdaleka nejmenší část výzkumného a inovačního potenciálu ČR. V kraji se na výši výdajů na VaVal negativně projevuje absence veřejných výzkumných a vývojových kapacit v podobě univerzit, vysokoškolských či jiných veřejných kapacit.

Současná ekonomika kraje se vyznačuje velkým podílem sektoru služeb na tvorbě hrubé přidané hodnoty, což souvisí s nejméně výrazným oborovým specifickým kraje, kterým je lázeňství ve spojení s cestovním ruchem. Kraj se dlouhodobě vyznačuje nízkým přílivem zahraničních investorů, pro které kraj není dostatečně atraktivní, a které rovněž odrazuje špatná dopravní dostupnost, jelikož kraji chybí přímé napojení na českou i německou dálniční síť. Významným transformačním impulsem je připravovaná strategická investice společnosti BMW na Sokolovsku, jejíž realizace by do budoucna mohla přilákat řadu dalších významných investorů.

Obrázek 20: HDP na obyvatele (v Kč) mezikrajské srovnání k 31. 12. 2021

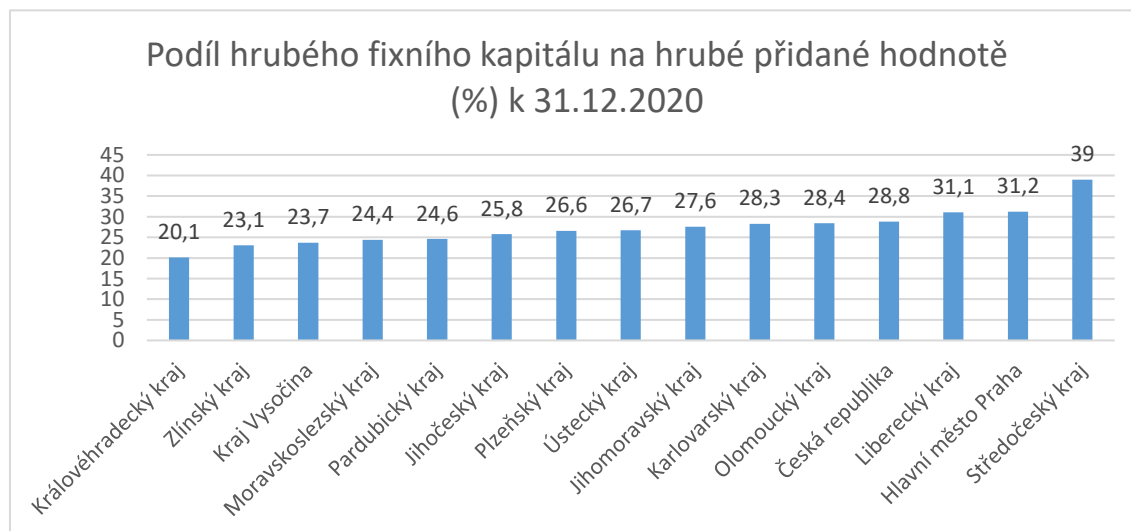
Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-poradi-kraju>

Obrázek 21: Počet podnikatelů se zjištěnou aktivitou na 1000 obyvatel k 31. 12. 2021

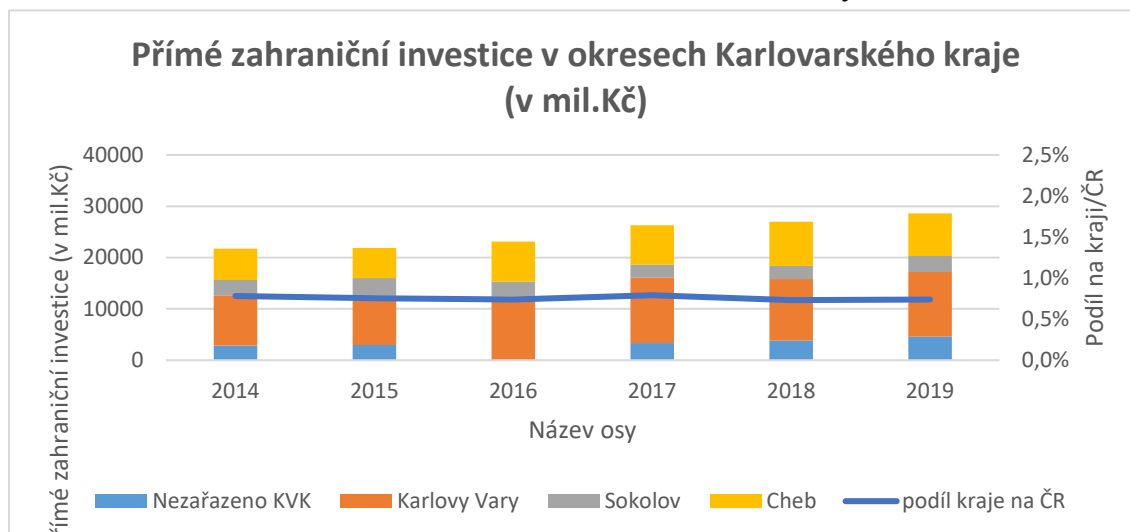
Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-poradi-kraju>

Obrázek 22: Podíl hrubého fixního kapitálu na hrubé přidané hodnotě (%) data za kraje ČR k 31. 12. 2020

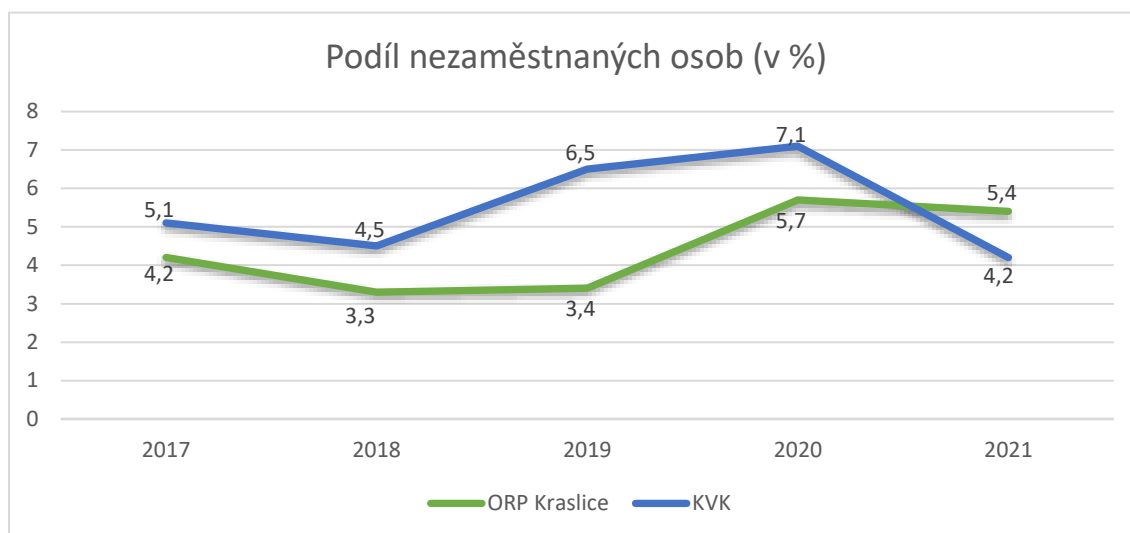
Zdroj: ČSÚ + vlastní zpracování

Obrázek 23: Přímé zahraniční investice v okresech Karlovarského kraje v období 2014-2019

Zdroj: ČNB: Stav přímých zahraničních investic v ČR, vlastní zpracování

Obrázek 24: Podíl nezaměstnaných osob (v %) v ORP Kraslice a Karlovarském kraji v období 2017-2021

Zdroj: ČSÚ, vlastní graf

5. Hlavní socio-ekonomické problémy a výzvy Kraslicka

Za největší problémy v Karlovarském kraji považujeme dopravu, zdravotnictví, absenci vysokého školství nebo odliv lidí z kraje. Aktuálním tématem jsou i dopady koronavirové epidemie v kraji zejména na lázeňství a cestovní ruch, které se však ORP Kraslice nedotýkají v takové míře, jako v sousedních ORP. Z hlediska ekonomické výkonnosti jsou zde problémy plynoucí z nedostatečného přílivu přímých zahraničních investic, převahy firem s nízkou přidanou hodnotou, slabého a málo výkonného místního podnikatelského a inovačního sektoru, nízkých výsledků vzdělávacích institucí, nedostatek osob na trhu práce.¹⁷

Obrázek 25: Sociodemografické podmínky a bydlení – pozitiva a negativa

Sociodemografické podmínky a bydlení	
POZITIVA - P	NEGATIVA - N
<ul style="list-style-type: none"> – Ve všech obcích mimo Oloví je kladné saldo migrace – Na rozdíl od předchozích let došlo v roce 2019 k mírnému nárůstu počtu obyvatel – Došlo ke zvýšení podílu obyvatel do 14 let 	<ul style="list-style-type: none"> – Ve všech obcích je záporná přirozená změna obyvatel – více zemřelých než narozených (mimo Přebuzi, kde je 0) – Došlo ke snížení podílu obyvatel v produktivním věku a zvýšení podílu obyvatel ve věku 65+ – Oproti předchozí aktualizaci se průměrný věk zvýšil o 1 rok – Vyšší podíl osob se základním vzděláním, nízký podíl osob s vysokoškolským vzděláním – V částech některých obcí převažují neobydlené jednotky, využívané zejména pro rekreaci

Zdroj: Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice - 2020

Obrázek 26: Ekonomické a hospodářské podmínky – pozitiva a negativa

Ekonomické a hospodářské podmínky	
POZITIVA - P	NEGATIVA - N
<ul style="list-style-type: none"> – V platných územně plánovacích dokumentacích je vymezeno dostatečné množství zastavitelných nebo přestavbových ploch pro výrobu – Největší podíl ekonomicky aktivních obyvatel je zaměstnán ve výrobě a službách – Přítomnost průmyslových podniků (Kraslice, Rotava, Oloví), drobných podnikatelů (stavebnictví, obchod, průmysl, doprava apod.) a podnikatelů v zemědělství a lesnictví – Vhodná základna pro rozvoj dalších extenzivních zemědělských aktivit – Průmyslová tradice regionu 	<ul style="list-style-type: none"> – Malý podíl ekonomicky aktivních obyvatel je zaměstnán v zemědělství – Malý počet pracovních příležitostí v místě – Silná vyjíždka za prací – Opuštěné zemědělské a bývalé průmyslové areály – Útlum tradiční textilní výroby a výroby hudebních nástrojů – Nepřítomnost velkých podnikatelských subjektů – 2. největší nezaměstnanost v Karlovarském kraji

Zdroj: Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice - 2020

¹⁷ ReStart Základní makroekonomická analýza 2019.

Tabulka 2: Podmínky pro hospodářský rozvoj – pozitiva a negativa

Podmínky pro hospodářský rozvoj	
POZITIVA	NEGATIVA
<ul style="list-style-type: none"> – Téměř všechny obce jsou vybaveny základní občanskou vybaveností, včetně pošty, knihovny, společenského sálu a jednotky sboru dobrovolných hasičů – V Kraslicích a Rotavě je dům s pečovatelskou službou, pečovatelská služba je poskytována především v místě bydliště klientů, Rotava poskytuje na základě veřejnoprávní smlouvy pečovatelskou službu i v Oloví – Ve všech obcích mimo Oloví je kladné saldo migrace – Na rozdíl od předchozích let došlo v roce 2019 k mírnému nárůstu počtu obyvatel – Došlo ke zvýšení podílu obyvatel do 14 let – Dopravní obslužnost zajišťují silnice II. a III. třídy – Veřejná autobusová doprava s napojením na okresní i krajské město - na území je 66 zastávek autobusu a 1 autobusové nádraží – ORP Kraslicí probíhá regionální železniční trať ze Sokolova, která dále pokračuje do sousedního Německa – Cyklistická doprava převážně na cyklotrasách, turistické trasy, 4 naučné stezky a lyžařské běžecké trasy – Ve větších obcích je vybudovaný veřejný vodovod, kanalizace, v některých obcích nebo jejich částech je k dispozici i zásobování plynem – Všechny obce jsou zásobovány elektrickou energií – Zdroje obnovitelné energie – malé vodní elektrárny, větrné elektrárny – Centrální zásobování teplem je řešeno v částech Kraslic a Oloví – Centrální ČOV je v Kraslicích, Oloví, Rotavě a Bublavě – V platných územně plánovacích dokumentacích je vymezeno dostatečné množství zastavitelných nebo přestavbových ploch pro výrobu – Největší podíl ekonomicky aktivních obyvatel je zaměstnáno ve výrobě a službách – Přítomnost průmyslových podniků (Kraslice, Rotava, Oloví), drobných podnikatelů (stavebnictví, obchod, průmysl, doprava apod.) a podnikatelů v zemědělství a lesnictví 	<ul style="list-style-type: none"> – Občanské vybavení nadmístního významu je k dispozici pouze mimo ORP Kraslice (včetně Finančního úřadu, oproti minulé aktualizaci je v Kraslicích pouze podatelna) – V ORP není žádné pobytové zařízení pro seniory ani denní stacionář – Ve všech obcích je záporná přirozená měna obyvatel – více zemřelých než narozených (mimo Přebuzi, kde je 0) – Došlo ke snížení podílu obyvatel v produktivním věku a zvýšení podílu obyvatel ve věku 65+ – Oproti předchozí aktualizaci se průměrný věk zvýšil o 1 rok – Vyšší podíl osob se základním vzděláním, nízký podíl osob s vysokoškolským vzděláním – V částech některých obcí převažují neobydlené jednotky, využívané zejména pro rekreaci – Na území ORP nejsou k dispozici dálnice ani silnice I. třídy – Není zde vodní ani letecká doprava – Není k dispozici žádná cyklostezka – v menších obcích a odloučených lokalitách není vybudovaný vodovod ani kanalizace – Na území ORP se nenacházejí dálkové parovody ani horkovody – Většina obcí, příp. jejich odloučené části nejsou zásobovány teplovodem, není zde ani zásobování plynem, v těchto místech je vysoký podíl lokálních topenišť – Některá místa jsou zcela bez signálu mobilních operátorů – Malý podíl ekonomicky aktivních obyvatel je zaměstnán v zemědělství – Malý počet pracovních příležitostí v místě – Silná vyjíždka za prací – Opuštěné zemědělské a bývalé průmyslové areály – Útlum tradiční textilní výroby a výroby hudebních nástrojů – Nepřítomnost velkých podnikatelských subjektů – 2. největší nezaměstnanost v Karlovarském kraji – Žádné národní nemovité kulturní památky, památky UNESCO ani památkové zóny

<ul style="list-style-type: none"> – Vhodná základna pro rozvoj dalších extenzivních zemědělských aktivit – Průmyslová tradice regionu – Nemovité kulturní památky – Ve všech obcích zachována alespoň částečně původní historická zástavba, byly identifikovány historicky cenné objekty, historická jádra obce – Rekreační krajinná oblast Krušné hory a Smrčiny – Velký podíl rodinné rekreace – Ve větších městech jsou k dispozici zahrádkářské osady – Pro sportovní využití jsou k dispozici v zimním období lyžařské areály, jsou zde také lyžařské běžecké trasy s napojením na Krušnohorskou lyžařskou magistrálu – Lyžařské areály jsou mimo zimní sezóny využívány pro cyklistické využití – Síť cyklotras, turistických tras, 4 naučné stezky – Fotbalové kluby ve většině obcí, v Kraslicích a Rotavě víceúčelové haly, v Kraslicích areály pro cyklokros a motokros – Pro koupání jsou využívána přírodní koupaliště v Přebuzi a Šindelové – Pro cyklisty je v letním období provozován cyklobus s možností přepravy kol až na Boží Dar, dále je možnost přepravy kol vlakem a následně využití regionálních a nadregionálních cyklostezek v sousedních ORP – Tábořiště v Šindelové u rybníka 	<ul style="list-style-type: none"> – Následkem odsunu sudetských Němců a vytvoření hraničního pásma došlo k zániku některých částí obcí – Nejsou zde k dispozici žádné hotely, ubytování je řešeno pouze prostřednictvím penzionů a ubytováním v soukromí – Na území celého ORP nejsou k dispozici autokempy – Žádné cyklostezky, nedostatečně je rozvinuta venkovská turistika a agroturistika – Lyžařské areály v Kraslicích jsou bez umělého zasněžování, provoz je tedy omezen klimatickými podmínkami – Žádný stadion pro bruslení a lední hokej – Na území ORP nejsou k dispozici koupaliště
--	---

Zdroj: Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice – 2020

Vyhodnocení vzájemných vazeb a trendů

Sociální pilíř

Sociální pilíř (podmínky pro soudržnost společenství obyvatel) je hodnocen jako slabý (místně není vyřešeno zásobování vodou, plynem, není zajištěna likvidace splaškových vod a některá sídla vykazují nedostatečnou dopravní obslužnost). V celém ORP je bohužel vysoká míra nezaměstnanosti (nad celorepublikovým průměrem), nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, v některých sídlech není základní občanské vybavení. Ze všech těchto skutečností vyplývá nepříznivá přirozená měna obyvatel, nepříznivý index stáří (mladí odcházejí z regionu za vzděláním a prací), s tím související chátrající a nevyužívané objekty. I přes hodnotné přírodní prostředí není možnost rekreačního využití v regionu dostatečně prezentována, území není pak intenzivně navštěvováno mimo zimní období. Trend je převážně negativní (vyliďňování, zvyšování míry nezaměstnanosti, koncentrace nepřízřivých skupin obyvatelstva).

Ekonomický pilíř

Ekonomický pilíř (podmínky pro hospodářský rozvoj) je hodnocen jako rozporný (malý počet pracovních míst, silná vyjíždka za prací, útlum tradiční textilní výroby a výroby hudebních nástrojů, chybějící dopravní a technická infrastruktura, absence napojení území na rychlostní silnice a silnice I. třídy a mezinárodní tranzitní dopravu, naproti tomu existující hraniční přechod pro lehkou nákladní dopravu, vznik nových pracovních míst, lokální rozvoj technické infrastruktury). V území je nepříznivý index stáří, nízký podíl vysokoškolsky a středoškolsky vzdělaných obyvatel), trend je rozporný.

Sociální a ekonomický pilíř spolu velmi úzce souvisí. Na jejich hodnocení se podílí především nestabilní ekonomická situace, existence specifického průmyslového odvětví – textilní výroba a výroba hudebních nástrojů, která vykazuje pokles odbytu, případně hrozí její zánik. Území se nadále vylidňuje a vykazuje nejnižší hodnoty vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva. Problémy má správní obvod s vhodným a kapacitním silničním napojením na nadřazený dopravní systém, absenci některých typů občanského vybavení a nízké úrovni služeb a zdravotnictví. Socioekonomické podmínky správního obvodu výrazně vybočují z celorepublikových průměrů (nezaměstnanost, negativní saldo migrace) a jsou vázány především na zdroje v regionu. ORP Kraslice se v tomto hodnocení jeví jako území, které si zaslouží přednostní pozornost v procesu vyrovnávání regionálních rozdílů.

Environmentální pilíř

Environmentální pilíř je hodnocen jako velmi dobrý, stav se vyvíjel dlouhodobě s minimálním zásahem člověka a díky příhraniční poloze a špatné dopravní dostupnosti cenné přírodní prvky a plochy nebyly dotčeny. Krajinu tvoří vysoký podíl lesních ploch a trvalých travních porostů, s velkým výskytem hodnotných prvků, kterými jsou např. Evropsky významné lokality soustavy NATURA 2000, přírodní parky, přírodní památky aj.

Cílem pro územní a strategické plánování je v dalším období zastavit negativní trend sociálního a ekonomického pilíře. Posílit především prezentaci regionu a jeho využití nejen v Karlovarském kraji. Navrhnout doplňkové aktivity, které by mohly být využívány i mimo zimní sezónu. Rozvíjet služby spojené s cestovním ruchem a turistikou - nabídku ubytovacích a stravovacích služeb. Je nutno posílit regeneraci a revitalizaci zastavěných částí sídel, rozšiřovat technickou infrastrukturu i do odlehlejších míst obcí a menších sídel, zajistit využití znehodnocených ploch a nevyužitých průmyslových objektů. Zajištění ochrany hodnot a respektování limitů uvedených v územně analytických podkladech v nových územně plánovacích dokumentacích je základní podmínkou dalšího příznivého vývoje území, není však podmínkou postačující. V územně plánovací činnosti a v navazujícím procesu implementace územně plánovací dokumentace je nutné tyto hodnoty dále rozvíjet a hledat možnosti jejich posílení. Stav a vývoj výše uvedených podmínek udržitelného rozvoje území bude průběžně sledován a při další aktualizaci opět vyhodnocen.¹⁸

Následky těžby

Vzhledem k rozsáhlé historické hornické činnosti se na území ORP Kraslice nacházejí významná poddolovaná území, a to jak plošná, tak i bodová. Celkem se na území ORP Kraslice nachází 55 plošných poddolovaných území o celkové výměře 4017 ha a 17 bodových poddolovaných území. Extrémním příkladem je město Rotava, kde poddolované území tvoří více než 50 % správního území města (cca 604 ha). Dalším podobným příkladem je město Oloví, kde poddolované území tvoří cca 46 % správního území města (873 ha). Plošně největší poddolovaná území omezují správní území města Kraslic – celkem 990 ha, ale vzhledem k celkové velikosti správního území města Kraslic zasahují poddolovaná území pouze do 12 % celkové rozlohy. Na území ORP Kraslice se nachází celkem 226 starých důlních děl, z toho 85 je jich v Oloví, 48 starých důlních děl na území Kraslic a 43 na území Rotavy. V území jsou evidovaná další opuštěná důlní díla (Přebuz, Oloví) a dále pak např. štol v Kraslicích, které nejsou

¹⁸ Zdroj: Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice - 2020

důlními díly – pozůstatky po těžbě měděné a cín-wolframové rudy a dále pak polymetalické rudy a radioaktivní suroviny. Sesuvné území se vyskytuje pouze v Oloví a jen v rozsahu 0,8 ha, je to jen ojedinělý nepatrný výskyt.¹⁹

Zdravotnictví a sociální péče

Stejně jako ve školství je vybavení pro zdravotnictví a sociální péči v porovnání s celým Karlovarským krajem nedostatečné. Na území ORP není žádná nemocnice (nemocnice v Kraslicích byla uzavřena v roce 1995). Ordinance lékařů jsou soustředěny především do Kraslic, kde společnost Poliklinika Kraslice, s. r. o. provozuje polikliniku. V tomto zařízení sídlí několik ordinací stálých lékařů a především, zde několikrát v týdnu ordinují dojíždějící lékaři (specialisté) z větších měst a funguje zde i lékárna. Lékárny jsou v Kraslicích celkem 4, z nichž jedna má pobočku přímo v objektu na hraničním přechodu (navštěvuje ji především zahraniční klientela), 1 lékárna je také v Rotavě. V Kraslicích působí Člověk v tísni, o.p.s., který mimo jiné provozuje i nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, ve městě dále působí Denní centrum žirafa z.s. Pro důchodce je v Kraslicích a Rotavě dům s pečovatelskou službou. V ostatních obcích nejsou zařízení podobného typu.²⁰

Lázeňství

Lázeňství a lázeňský cestovní ruch je výhodou sousedních oblastí ORP Kraslice – Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Jáchymov a Lázně Kynžvart. Nejnavštěvovanější je tzv. Západočeský lázeňský trojúhelník – lázně Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně. Území ORP Kraslice bohužel nedisponuje žádným lázeňským místem, které by přinášelo do regionu zvýšení cestovního ruchu, pracovní místa a hospodářský rozvoj.²¹

Kultura

Kulturní vybavení je v obcích (především vzhledem k jejich velikosti) omezené. Téměř všechny obce jsou vybaveny knihovnou (mimo obce Bublava). V celém ORP Kraslice není k dispozici žádné kino ani divadlo, v Kraslicích se však koná cca 1x za 2 měsíce divadelní vystoupení v kulturním domě. Kulturní akce jsou v Kraslicích soustředěny do Městského kulturního domu a do koncertního sálu Základní umělecké školy. V menších obcích a městech jsou kulturní akce zajištěny především ve společenských sálech pohostinských zařízeních. Muzea jsou v Kraslicích dvě, a to muzeum regionální tratě Sokolov – Kraslice – Zwickau a muzeum v bývalých městských jatkách. V Jindřichovicích se muzeum nachází v mauzoleu. Galerie je pouze v Kraslicích, a to v prostorách Základní umělecké školy.²²

¹⁹ Zdroj: Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice - 2020

²⁰ Zdroj: Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice - 2020

²¹ Zdroj: Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice - 2020

²² Zdroj: Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice - 2020

Aktivní podnikatelské subjekty v kraji a intenzita podnikatelské aktivity

Z hlediska obcí a měst je vývoj počtu podnikatelských subjektů významný, neboť výnosy jejich daní tvoří důležitou část daňových příjmů municipální sféry. Datovým zdrojem pro organizační statistiku je Registr ekonomických subjektů (dále jen „RES“). RES je veřejným seznamem, který vytváří a spravuje Český statistický úřad (ČSÚ) na základě zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě ve znění pozdějších předpisů. Registr se využívá především pro přípravu a realizaci statistických zjišťování.

V RES jsou evidovány právnické osoby včetně organizačních složek státu a fyzické osoby, které mají postavení podnikatele. Fyzické osoby zahrnují soukromé podnikatele podnikající dle živnostenského zákona, zemědělské podnikatele – fyzické osoby, fyzické osoby provozující jinou podnikatelskou činnost podle zvláštních předpisů a od roku 2014 zahraniční fyzické osoby a odštěpné závody zahraničních fyzických osob.

Podnikatelským subjektem se rozumí subjekty právnických osob a fyzických osob podnikatelů. Patří sem i příspěvkové organizace, které si obce a kraje zřizují k plnění některých svých funkcí (z více než 80 % oblast školství - základní školy, školní stravování a základní umělecké školy, zbývající část tvoří oblast kultury - zájmová činnost, knihovny, muzea a galerie; a oblast sociálních služeb).

Počty aktivních ekonomických subjektů vypovídají i o tom, jaké podmínky pro jejich existenci a rozvoj vytváří územní samospráva, hlavně na úrovni obcí. I když základní aspekty fungování ekonomických subjektů jsou dané zákonnými normami, které platí na celém území, řada podmínek je i v rukou samosprávy. Platí to jak pro podnikatelské, tak i pro subjekty založené pro jinou než podnikatelskou činnost.²³

Podnikatelská struktura

Na území ORP Kraslice bylo dle údajů z ČSÚ k 31. 12. 2019 registrováno celkem 2 872 podnikatelských subjektů, průměrně tedy na jednu obec připadá cca 346 subjektů.

Region je znám tradiční výrobou hudebních nástrojů ve světově proslulé továrně AMATI-Denak, s.r.o. Kraslice, tato firma se však dostala do finančních obtíží, výrazně snížila počet zaměstnanců a nyní je v insolvenční. V Kraslicích je proslulá také textilní výroba, která je po ukončení provozu Krajka Kraslice a Triola Kraslice soustředěna na výrobu a tkaní textilií (SAMETEX, spol. s.r.o. Kraslice), výrobu textilií a doplňků (autopotahy v Car Trim, k.s. Kraslice) a stínící techniku (MHZ Hachtel Czech, s.r.o.).

V regionu je vyhlášena také kovovýroba - v Rotavě je to zejména firma ROTAS STROJÍRNY spol. s.r.o., v Kraslicích pak firma Kornet s.r.o. V Oloví jsou podnikatelské subjekty zaměřené na výrobu plochého protipožárního skla a.s. AGC Flat Glass Czech a výroba zpětných zrcátek v přidružené společnosti. V obcích Jindřichovice a Šindelová je nejvýznamnějším místním zaměstnavatelem STATEK Šindelová, s.r.o.²⁴

²³ Zdroj: Aktuální dopady pandemie Covid-19 na české lázeňství – Souhrnná zpráva; Institut lázeňství a balneologie, v.v.i.

²⁴ Zdroj: Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice – 2020

Tabulka 3: Počty podnikatelů a živností dle krajů (srovnání 4.čtvrtletí 2020, 2021 a 2022)

"ŽO" je živnostenské oprávnění

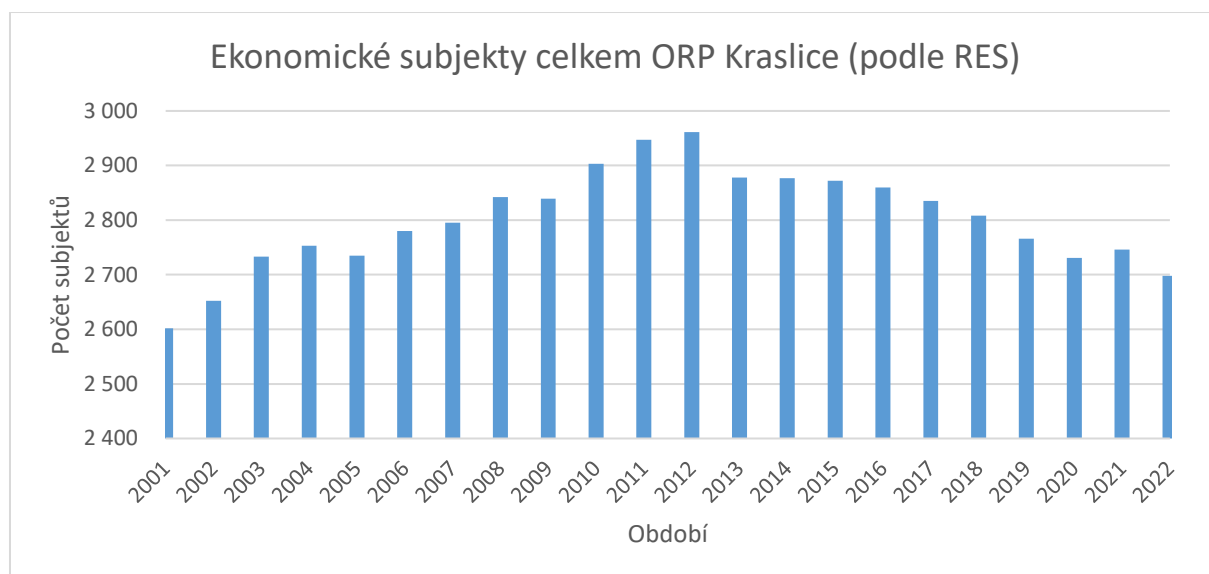
Kraj	Karlovarský kraj		
	4. čtvrtletí 2020	4. čtvrtletí 2021	4. čtvrtletí 2022
Celkem platných ŽO	98 762	99 665	100 485
pro živnosti: koncesované	8 730	8 898	9 094
vázané	7 899	8 151	8 239
řemeslné	27 638	27 765	27 866
volné	54 495	54 851	55 286
ŽO pro fyzické osoby	81 672	82 362	82 956
ŽO pro právnické osoby	17 090	17 303	17 529
ŽO pro cizince	7 404	7 482	7 857
Podnikatelé celkem	63 591	63 680	63 804
- z toho: fyzické osoby	54 335	54 378	54 419
právnické osoby	9 256	9 302	9 385
Podnikatelé cizinci celkem	4 649	4 675	4 911
Počet obyvatel	293 789	290 195	282 514
Počet ŽO na 1000 obyvatel	336,17	343,44	355,68
Počet podnikatelů na 1000 obyv.	216,45	219,44	225,84
Počet ŽO na 1 podnikatele	1,55	1,57	1,57

Zdroj: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/pocty-podnikatelu-a-zivnosti-dle-kraju-225453/>

K 31. 12. 2022 se z celkových 74 396²⁵ ekonomických subjektů Karlovarského kraje se jich na území ORP Kraslice nacházelo 2 698, což představuje podíl v rámci Karlovarského kraje ve výši 3,6 %. Z grafu můžeme vyčíst, že počet ekonomických subjektů na území ORP Kraslice se od roku 2001 do roku 2012 až na dvě výjimky (2005, 2009) zvyšoval. Od roku 2013 do roku 2020 docházelo ke snižování počtu ekonomických subjektů v ORP Kraslice.

²⁵ https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ORG01&z=T&f=TABULKA&skupId=3769&katalog=33695&pvo=ORG01&str=v388&v=v7__null__null__null&u=v388__VUZEMI__100__3051

Obrázek 27: Ekonomické subjekty celkem v ORP Kraslice v období 2001-2022

Zdroj: data ČSÚ + vlastní graf

Struktura hospodářských činností v regionu

Poloha kraje je ve středu Evropy při hranicích s Německem, spolkovými zeměmi Bavorsko a Sasko. Jeho vnitřní potenciál je významným předpokladem pro budoucí úspěšný rozvoj celého regionu. Karlovarský kraj je druhým nejmenším ze čtrnácti územně samosprávných celků ČR. Sídelním městem kraje jsou Karlovy Vary s ucelenou řadou regionálních institucí.

Struktura hospodářství kraje je velmi rozmanitá. Řada odvětví je pro Karlovarský kraj tradiční (výroba porcelánu, skla a keramiky, textilní a oděvní průmysl, automobilový průmysl, výroba potravin a nápojů, strojírenství a kovovýroba, chemický průmysl a těžba nerostných surovin).

Karlovarský kraj je rovněž známý dlouhou a bohatou průmyslovou tradicí doloženou mj. již od středověku existující těžbou nejrůznějších nerostných surovin (např. cín, stříbro, kaolin, hnědé uhlí), nejstarší porcelánkou v Čechách založenou r. 1792, již v dobách Rakouska-Uherska založenou chemickou a textilní výrobou atd.

Jako tradiční průmyslovou oblastí Karlovarského kraje je nejznámější Sokolovsko, s významnými odvětvími jako je energetika a těžba energetického uhlí, chemický a strojírenský průmysl, textilní a oděvní průmysl a dále výroba stavebních hmot.

Kraslicko je známé výrobou hudebních nástrojů např. značky Amati a Strunal, strojírenstvím a textilním průmyslem.²⁶

Správní obvod Kraslice je rozlohou druhým nejmenším obvodem, počtem obyvatel i hustotou zalidnění je nejmenším obvodem v kraji. Na druhou stranu je zde obecně nejkvalitnější životní prostředí.

Území vzhledem ke své hraniční poloze nemá dobré dopravní, hospodářské a společenské vazby na krajské město. V regionu se projevuje nestabilní ekonomická situace, existence specifického průmyslového odvětví — výroba hudebních nástrojů, která vykazuje v posledních letech pokles odbytu a hrozí její zánik. Tradiční textilní výroba se po ukončení světoznámých podniků Krajka a Triola transformovala na výrobu a tkaní textilií (SAMETEX, spol. s.r.o., Kraslice), výrobu textilií a doplňků (autopotahy v Car Trim, k.s. Kraslice) a stínící techniku (MHZ Hachtel Czech, s.r.o.). Socioekonomické podmínky výrazně vybočují z celorepublikových průměrů (nezaměstnanost, negativní saldo migrace) a jsou vázány především na zdroje v regionu. Z hlediska ochrany přírody jsou Kraslice velmi cenným

²⁶ <http://www.karlovyvary-region.eu/cz/o-karlovarskem-kraji/prumysl-a-sluzby-7217>

územím - jsou charakteristické vysokým podílem lesních porostů a nízkým podílem zemědělské půdy (nejméně v celém Karlovarském kraji). Kraslicko je známou rekreační oblastí pro sjezdové a běžecké lyžování v lyžařských areálech Bublava, Stříbrná a Kraslice. Mimo zimní sezónu je hojně navštěvováno pro atraktivní cyklistické a turistické trasy a velké množství přírodních a kulturních hodnot.²⁷

Nezaměstnanost

V Karlovarském kraji bylo k 30. 11. 2022 evidováno na úřadech práce celkem 8 063 uchazečů o zaměstnání, z toho 7 299, tj. 90,5 % dosažitelných. Počet uchazečů se tak meziměsíčně zvýšil o 71, tj. o 0,9 %. Více než polovinu z celkového počtu uchazečů tvořily ženy (56,6 %, tj. 4 564). Absolventů a mladistvých uchazečů o zaměstnání bylo evidováno na konci sledovaného měsíce celkem 449 (5,6 % všech uchazečů) a mezi uchazeči bylo také 882 osob se zdravotním postižením.

Karlovarský kraj vykazoval třetí nejvyšší podíl nezaměstnaných v rámci celé ČR (4,05 %). Na 1 volné pracovní místo připadalo 1,42 uchazeče o zaměstnání. Z okresů Karlovarského kraje vykazoval největší nezaměstnanost okres Sokolov.

Nejvyšší podíl uchazečů o zaměstnání byl ve věku 55 až 59 let (13,5 % všech uchazečů). Průměrný věk uchazečů o zaměstnání dosáhl ve sledovaném období v Karlovarském kraji 42,9 let a nezaměstnaní byli o 0,3 roku mladší než před rokem.

Zaměříme-li se na vzdělanostní strukturu uchazečů, kteří byli evidováni na úřadech práce našeho kraje ve sledovaném období, zjistíme, že 45,4 % z nich mělo ukončeno pouze základní nebo dokonce žádné vzdělání a střední odborné vzdělání s výučním listem absolvovalo 27,0 % uchazečů.

Z celkového počtu neumístěných uchazečů o zaměstnání v našem kraji jich mělo celkem 1 800 nárok na podporu v nezaměstnanosti, oproti minulému měsíci tak došlo k nárůstu těchto uchazečů o 50 tj. o 2,9 %. Nejvíce uchazečů s nárokem na podporu v nezaměstnanosti vykazoval na konci sledovaného měsíce okres Karlovy Vary (755, tj. 41,9 % všech uchazečů o zaměstnání s nárokem na podporu v nezaměstnanosti). Výše průměrné měsíční dávky v nezaměstnanosti ve sledovaném období v našem kraji činila 9 225 Kč.

Z okresů Karlovarského kraje vykazoval ve sledovaném období největší nezaměstnanost okres Sokolov. Podíl nezaměstnaných osob v tomto okrese činil 4,77 %. V celorepublikovém srovnání tak tento okres obsadil celkové 66. místo pomyslného žebříčku okresů ČR, vyšší nezaměstnanost vykazovaly pouze okresy Karviná, Most, Chomutov, Bruntál, Ústí nad Labem, Louny, Ostrava, Znojmo, Děčín, Hodonín a Brno. Naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele zaznamenal v našem kraji okres Cheb (2,87 %), který se umístil na 29. místě pomyslného celorepublikového žebříčku.

Ve všech třech okresech Karlovarského kraje se počet nezaměstnaných oproti minulému měsíci zvýšil, nejvýrazněji pak v okrese Karlovy Vary (o 1,5 %).

K 30. 11. 2022 nabízely úřady práce v Karlovarském kraji celkem 5 698 volných pracovních míst, z toho 744 pro absolventy a mladistvé a 165 pro osoby se zdravotním postižením. Nabídka volných pracovních míst doznala mírný meziměsíční nárůst o 61 míst, tj. o 1,1 %.

Na 1 volné pracovní místo připadal největší počet uchazečů v Moravskoslezském a Ústeckém kraji (3,07, resp. 2,26). V našem kraji činila hodnota tohoto ukazatele 1,42, což je pátý nejvyšší údaj v rámci celé ČR a zároveň je to o 0,54 uchazeče více, než kolik činil celorepublikový průměr (0,88). Naopak nejméně uchazečů na 1 volné pracovní místo bylo v Hlavním městě Praze (0,37) a Plzeňském kraji (0,51).

Z okresů Karlovarského kraje je na tom stále nejlépe okres Cheb, kde na 1 volné pracovní místo připadá 0,59 uchazeče o zaměstnání. Naopak nejhorší bilanci můžeme tradičně pozorovat v okrese Sokolov, na konci sledovaného měsíce zde připadalo na 1 volné pracovní místo dokonce 2,92 uchazeče.²⁸

²⁷ Hospodářská ročenka Karlovarského kraje 2022

²⁸ <https://www.czso.cz/csu/xk/nezamestnanost-v-karlovarskem-kraji-k-30-11-2022-podle-mpsv>

Obrázek 28: Podíl nezaměstnaných a volná pracovní místa v krajích ČR k 30. 11. 2022

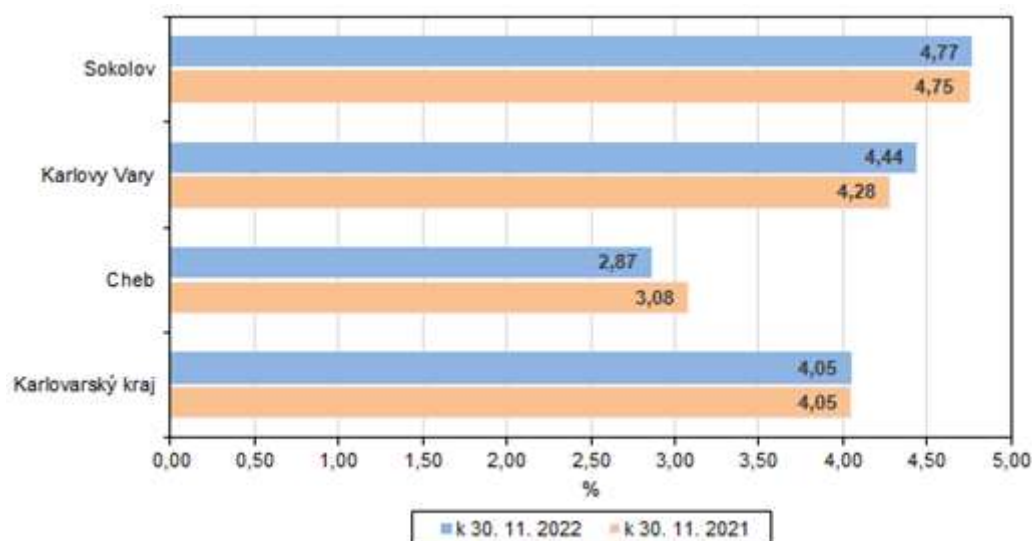
Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

	Podíl nezaměstnaných v % ¹⁾			Pracovní místa v evidenci úřadu práce celkem	z toho pro		Uchazeči o zaměstnání na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce
	celkem	ženy	muži		absolventy a mladistvé	osoby se zdravotním postížením	
Česká republika	3,50	3,97	3,04	291 970	56 722	11 209	0,88
v tom kraje:							
Hl. město Praha	3,03	3,52	2,55	75 125	5 436	1 775	0,37
Středočeský	3,10	3,61	2,61	57 897	12 343	1 424	0,52
Jihočeský	2,63	3,07	2,21	17 687	4 098	948	0,67
Plzeňský	2,73	3,16	2,32	21 963	5 868	824	0,51
Karlovarský	4,05	4,74	3,39	5 698	744	165	1,42
Ústecký	5,26	6,18	4,40	12 967	2 901	774	2,26
Liberecký	3,77	4,48	3,10	7 818	1 598	517	1,50
Královéhradecký	2,91	3,29	2,54	11 877	2 354	531	0,92
Pardubický	2,54	2,97	2,15	16 179	4 214	342	0,56
Vysočina	2,69	3,14	2,28	9 124	2 994	576	1,04
Jihomoravský	4,03	4,51	3,58	23 941	5 591	651	1,38
Olomoucký	3,30	3,67	2,94	8 156	1 981	774	1,72
Zlínský	2,64	2,93	2,37	10 462	3 147	874	1,01
Moravskoslezský	4,87	5,11	4,64	13 076	3 453	1 034	3,07

¹⁾ Podíl dosažitelných uchazečů ve věku 15–64 let na obyvatelstvu ve věku 15–64 let.

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/nezamestnanost-v-karlovarskem-kraji-k-30-11-2022-podle-mpsv>

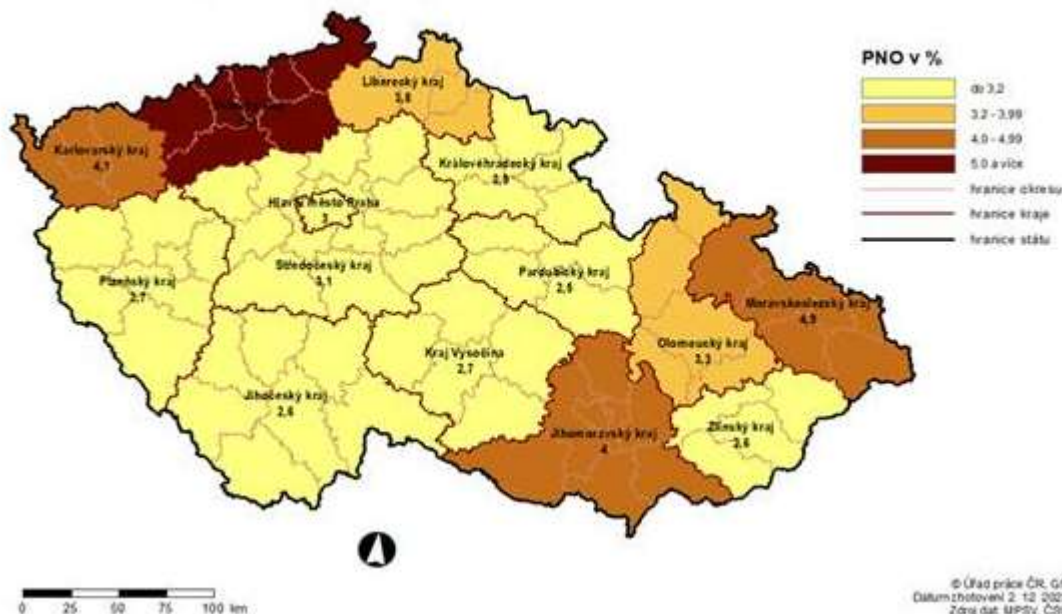
Obrázek 29: Podíl nezaměstnaných v Karlovarském kraji a jeho okresech k 30. 6. 2021 a k 30. 6. 2022

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/nezamestnanost-v-karlovarskem-kraji-k-30-11-2022-podle-mpsv>

Obrázek 30: Podíl nezaměstnaných osob (PNO) na počtu obyvatel v okresech ČR k 30. 11. 2022

PODÍL NEZAMĚŠTNANÝCH OSOB (PNO) NA POČTU OBYVATEL v krajích České republiky k 30. 11. 2022

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/nezamestnanost-v-karlovarskem-kraji-k-30-11-2022-podle-mps>

Obrázek 31: Struktura uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce za okres Sokolov – podle vzdělání, věku a délky nezaměstnanosti (stav k 31. 12.) v období 2011-2020

Struktura uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce - podle vzdělání, věku a délky nezaměstnanosti (stav k 31. 12.)¹

okres	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce celkem	6 280	6 702	7 145	6 319	5 545	4 775	3 143	2 667	2 416	3 597
Nejvyšší dosažené vzdělání:										
neúplné a bez vzdělání	729	748	766	757	1 481	1 475	1 109	982	721	785
základní	2 412	2 600	2 839	2 514	1 430	1 158	741	588	682	1 037
vyučení	1 962	2 121	2 173	1 862	1 572	1 296	802	632	586	1 009
střední bez maturit	290	269	275	275	243	197	125	124	125	189
vyučení s maturitou	136	96	143	137	109	83	52	49	45	80
úplně střední všeobecné s maturitou	62	37	51	73	59	57	32	28	21	58
úplně střední odborné s maturitou	574	712	728	568	514	420	222	208	189	360
vyšší	10	7	19	14	7	10	8	8	4	5
vysokoškolské	105	113	131	99	110	79	52	50	43	74
Věkové skupiny:										
do 19 let	492	473	424	334	244	231	153	174	180	219
20 - 24 let	932	984	1 040	801	623	473	247	239	194	327
25 - 29 let	868	752	803	734	584	479	308	279	283	342
30 - 34 let	680	699	764	833	572	500	297	227	225	349
35 - 39 let	730	753	836	711	658	482	331	245	213	313
40 - 44 let	671	710	734	660	624	578	353	298	254	384
45 - 49 let	673	750	748	691	604	552	382	303	248	398
50 - 54 let	706	692	753	695	642	559	392	324	305	413
55 - 59 let	628	739	818	794	679	613	423	333	301	463
60 - 64 let	98	143	211	260	293	278	228	205	183	341
65 a více let	2	8	13	15	22	30	31	40	30	48
Délka nezaměstnanosti:										
do 3 měsíců	1 573	1 582	1 405	1 215	1 354	1 318	961	1 097	1 041	1 094
více než 3 měsíce až 6 měsíců	1 082	1 185	1 116	837	749	615	468	478	458	840
více než 6 měsíců až 9 měsíců	580	638	638	510	402	335	237	218	226	444
více než 9 měsíců až 12 měsíců	380	589	612	383	316	269	170	126	139	392
více než 12 měsíců až 24 měsíců	1 095	1 028	1 396	1 047	891	840	312	201	238	670

Kód: ZAM10/23
1 Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Úřad práce České republiky

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_af=vystup-objekt&pvo=ZAM10&z=T&f=TABULKA&filtr=G%7F%7F_Z%7F%7F_R%7F%7F_P%7E_S%7E_U%7E401_null_&katalog=all&str=v178&c=v3~3_RP2020&v=v166_null_null_null&u=v178_VUZEMI_101_40444

Míra nezaměstnanosti

Podíl nezaměstnaných osob je v ORP Kraslice po ORP Sokolov (3,8 %) druhý nejvyšší v celém Karlovarském kraji. Vzhledem ke své příhraniční poloze, málo osídlené oblasti, hornatému rázu, velké lesnatosti, a slabšímu zastoupení průmyslu a služeb má úřad práce v Kraslicích evidovanou nezaměstnanost (3,4 %), která zřetelně převyšuje udávaný podíl nezaměstnanosti v kraji (2,7 %) i celé ČR (2,9 %). Dle údajů za rok 2019 byl nejvyšší podíl nezaměstnaných osob v Oloví (5,5 %), které je následované Rotavou (5,3 %). Nejnižší podíl nezaměstnaných osob je pak ve Stříbrné (0,7 %) a Šindelové (2 %).

V ORP Kraslice je z 13 184²⁹ obyvatel na úřadu práce zaevidováno 312 obyvatel, ze kterých je 291 uchazečů dosažitelných (osoby, které mohou okamžitě nastoupit do zaměstnání, nejsou na nemocenské, nejsou na mateřské dovolené nebo rekvalifikačním kurzu aj.).

Nejvyšší počet uchazečů evidovaných a dlouhodobě nezaměstnaných je v Rotavě. Největší počet dosažitelných uchazečů a absolventů je v Kraslicích. Nejmenší počet uchazečů o zaměstnání je v Přebuzi (1 osoba), následované Stříbrnou (2 osoby) a Šindelovou (4 osoby).³⁰

Průměrná mzda

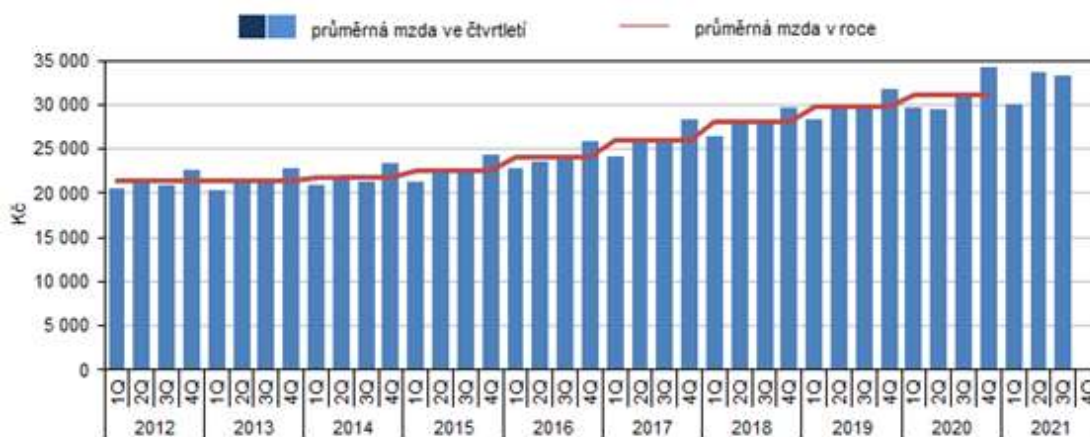
Ve 3. čtvrtletí 2021 v Karlovarském kraji vzrostla průměrná hrubá měsíční nominální mzda na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství oproti stejnému období předchozího roku o 5,7 %, reálně se zvýšila o 1,5 %.

Průměrná hrubá měsíční mzda ve 3. čtvrtletí 2021 činila v KVK 33 249 Kč, což je o 5,7 % více než ve stejném období minulého roku. Karlovarský kraj zůstává nadále regionem s nejnižší mzdovou úrovní, těsně následován Zlínským krajem, kde průměrná mzda meziročně vzrostla o 7,1 % na 33 794 Kč. V porovnání s výší průměrné hrubé měsíční mzdy v České republice (37 499 Kč) byla průměrná mzda v Karlovarském kraji nižší o 4 250 Kč. Nejvyšší mzda zůstává tradičně v Hlavním městě Praze (45 523 Kč) a zároveň tato průměrná mzda výrazně převyšuje i celorepublikovou hodnotu.

Spotřebitelské ceny se v České republice ve sledovaném období zvedly o 4,1 %, reálně tak došlo v našem kraji k nárůstu průměrné hrubé měsíční mzdy ve 3. čtvrtletí 2021 o 1,5 %.

Ve všech regionech ČR zaznamenaly průměrné reálné měsíční mzdy meziroční nárůst.³¹

Obrázek 32: Průměrná měsíční mzda v Karlovarském kraji v jednotlivých čtvrtletích v letech 2012-2021

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/vyvoj-prumernych-mezd-v-karlovarskem-kraji-ve-3-ctvrtleti-2021>

²⁹ k 31. 12. 2019

³⁰ Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice - 2020

³¹ Ženy a muži v Karlovarském kraji, autor ČSÚ

Průměrná hrubá měsíční mzda meziročně vzrostla, stále však platí, že je nejnižší v celé České republice, a to u obou pohlaví. Ženy přitom pobírají přibližně o 6 tis. Kč méně než muži.

Obrázek 33: Počet zaměstnanců a průměrné hrubé měsíční mzdy v Karlovarském kraji za roky 2011-2021

Počet zaměstnanců a průměrné hrubé měsíční mzdy ¹

kraje - období od roku 2011

Území: Karlovarský kraj ²

	Průměrný evidenční počet zaměstnanců (přepočtený)	Průměrná měsíční mzda (na přepočtené počty zaměstnanců)	Průměrný evidenční počet zaměstnanců (fyzický)	Průměrná měsíční mzda (na fyzické osoby)
	v tis.osob	v Kč	v tis.osob	v Kč
2021 ³	81,6	33 180	85,1	31 819
2020 ⁴	83,8	31 236	87,3	29 983
2019 ⁴	87,8	30 179	91,2	29 044
2018 ⁴	89,3	27 995	92,1	27 123
2017	90,3	25 995	93,1	25 222
2016	88,7	23 769	91,7	23 005
2015	89,7	22 576	92,5	21 885
2014	88,8	21 786	91,6	21 122
2013	88,4	21 371	91,2	20 714
2012	90,7	21 304	93,6	20 658
2011	93,5	20 761	96,6	20 095

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=855&katalog=30852&pvo=MZD01-C&pvo=MZD01-C&evo=v208_!_MZD-R-ABS-od2011_1&u=v159__VUZEMI__100__3051

Obrázek 34: Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd – mezikrajské srovnání za rok 2021

Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd - mezikrajské srovnání ¹

Měřicí jednotka: Kč

Období: 2021

ČR, kraje	Průměrná měsíční mzda			Medián měsíčních mezd		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Česká republika	40 777	43 785	37 125	35 169	37 070	32 800
Hlavní město Praha	50 494	55 744	44 506	41 096	44 250	38 386
Středočeský kraj	40 585	43 812	36 354	35 983	38 405	32 958
Jihočeský kraj	37 715	40 504	34 525	33 347	35 749	30 764
Plzeňský kraj	39 400	41 724	36 508	35 593	37 540	33 166
Karlovarský kraj	35 611	37 129	33 898	31 961	33 604	29 842
Ústecký kraj	38 027	40 205	35 474	34 044	35 888	31 668
Liberecký kraj	37 855	39 990	35 229	33 894	35 606	31 892
Královéhradecký kraj	38 772	41 531	35 336	34 772	36 710	32 234
Pardubický kraj	36 642	38 637	33 977	33 315	34 851	31 194
Kraj Vysočina	37 693	40 021	34 519	34 179	35 977	31 268
Jihomoravský kraj	40 308	43 528	36 380	35 118	37 018	32 663
Olomoucký kraj	37 074	39 282	34 500	33 135	35 021	30 734
Zlínský kraj	36 641	39 160	33 397	32 913	35 296	30 054
Moravskoslezský kraj	37 265	39 400	34 635	33 611	35 544	30 833

¹ Zdroj: Strukturální mzdová statistika

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=30852&pvo=MZD07&c=v3~8__RP2021

Pohyb obyvatelstva

Přirozený pohyb obyvatelstva je výsledkem přirozených pohybů, tedy počet zemřelých a počet živě narozených. Mechanický pohyb obyvatelstva je výsledkem prostorových přesunů, nejčastěji se jedná o emigrace nebo imigrace.

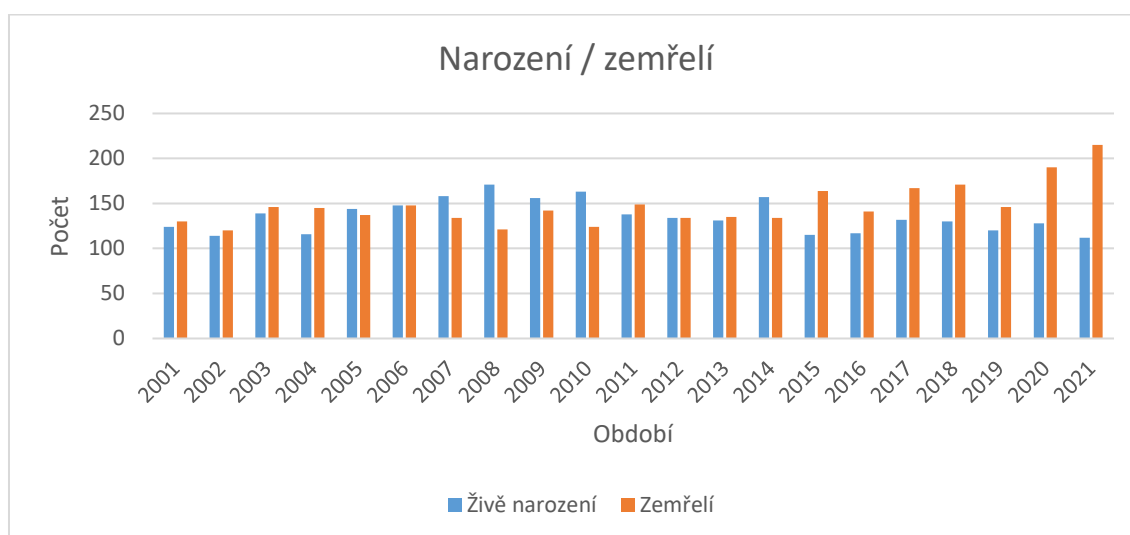
Obrázek 35: Pohyb obyvatelstva v Karlovarském kraji a jeho okresech v 1. až 3. čtvrtletí 2022

	Sňatky	Rozvody	Živě narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek/úbytek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek/úbytek stěhováním	Celkový přírůstek/úbytek
Absolutní údaje									
Kraj celkem	1 316	418	1 802	2 587	-785	2 745	2 656	89	-696
v tom okresy:									
Cheb	374	118	543	823	-280	1 424	1 149	275	-5
Karlovy Vary	505	175	700	969	-269	1 547	1 515	32	-237
Sokolov	437	125	559	795	-236	860	1 078	-218	-454
Relativní údaje (na 1 000 obyvatel středního stavu)									
Kraj celkem	6,2	2,0	8,5	12,2	-3,7	13,0	12,6	0,4	-3,3
v tom okresy:									
Cheb	5,7	1,8	8,2	12,5	-4,3	21,6	17,5	4,2	-0,1
Karlovy Vary	6,1	2,1	8,5	11,8	-3,3	18,8	18,4	0,4	-2,9
Sokolov	6,9	2,0	8,8	12,5	-3,7	13,5	17,0	-3,4	-7,1

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-v-karlovarskem-kraji-v-1-az-3-ctvrtleti-2022>

Počet obyvatel kraje v 1. až 3. čtvrtletí 2022 doznal od začátku roku úbytek o 696 osob. Tento úbytek byl způsoben vlivem záporného přirozeného přírůstku, kdy zemřelo o 785 osob více, než kolik se jich narodilo. Naopak migrační saldo vykázalo kladnou hodnotu (89 osob).

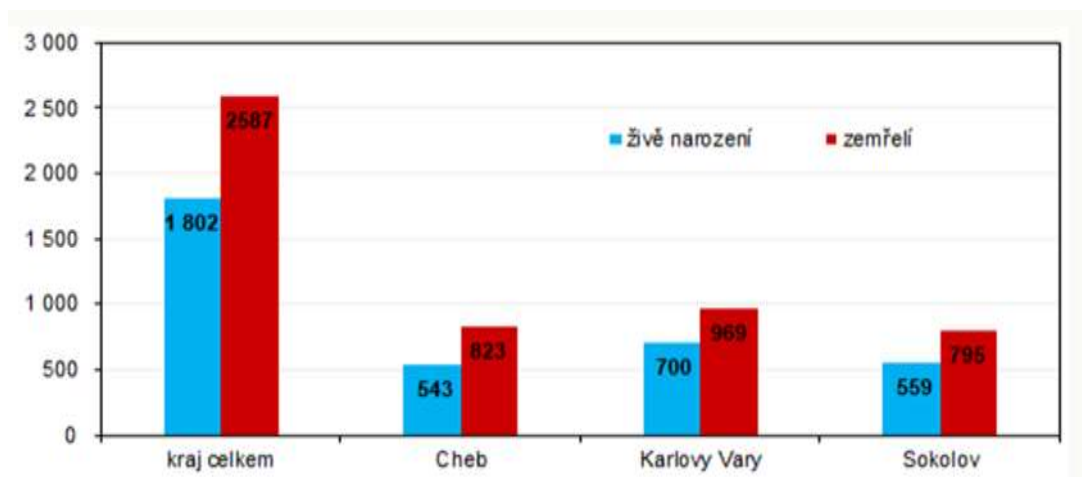
Obrázek 36: Poměr narozených a zemřelých obyvatel v ORP Kraslice v letech 2001-2021

Zdroj: data ČSÚ + vlastní graf

Od 1. ledna do 30. září 2022 se na území Karlovarského kraje živě narodilo 1 802 dětí. Ze všech živě narozených dětí v našem kraji se jich 1 091, tj. 60,5 % narodilo mimo manželství. Jedná se o druhý nejvyšší podíl v rámci celé České republiky, vyšší podíl těchto dětí vykazuje pouze Ústecký kraj (63,1 %). Mezi okresy Karlovarského kraje vykazuje nejvyšší podíl dětí narozených mimo manželství okres Sokolov (64,8 % všech živě narozených dětí), naopak nejnižší podíl těchto dětí udává okres Cheb (54,7 %).

Obrázek 37: Počet živě narozených a zemřelých v Karlovarském kraji a jeho okresech v 1. až 3. čtvrtletí 2022

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-v-karlovarskem-kraji-v-1-az-3-ctvrtleti-2022>

Ve sledovaném období zemřelo v České republice 88 065 osob, což bylo o 15 099, tj. o 14,6 % méně než ve stejném období loňského roku. V Karlovarském kraji dosáhl ve sledovaném období počet zemřelých 2 587 osob. Ve srovnání s 1. až 3. čtvrtletím minulého roku, tak došlo k výraznému snížení počtu zemřelých (o 1 007 osob, tj. o 28 %).³²

Migrace

Migrační saldo je rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých ve zkoumaném územním celku. Společně s přirozeným přírůstkem je základním údajem pro bilanci obyvatelstva.

Migrace obyvatelstva je významným procesem ovlivňujícím nejen život stěhujících se osob, ale i vývoj regionu. Jednou z příčin vzniku migračního procesu a z důvodů volby konkrétního cílového místa bydliště mohou být specifické podmínky v obcích či regionech – migrace tak do určité míry odráží (ne)atraktivitu regionu pro obyvatelstvo. Podle modelu push-pull je migrace obyvatelstva výsledkem porovnání kladů a záporů stávajícího a potenciálního místa bydliště. Zatímco push faktory jsou vlivy, které zvyšují nespokojenost se současným bydlištěm, pull faktory přitahují obyvatelstvo do míst, kde očekává vyšší kvalitu života. Stěhování obyvatelstva však zároveň podmínky regionu spoluutváří tím, že přispívá ke změně struktury obyvatelstva bydlicího v dotčených oblastech. Stěhování osob může například zlepšit pozici regionu díky přílivu obyvatelstva s vysokým lidským a sociálním kapitálem nebo naopak jeho pozici zhoršit v důsledku selektivního vystěhování některých skupin obyvatelstva, například kvalifikovaných pracovníků v produktivním věku.³³

Do České republiky se během ledna až září 2022 ze zahraničí přistěhovalo 44,9 tisíc osob.³⁴ Do Karlovarského kraje se přistěhovalo 2 745 obyvatel, z toho bylo 49,7 % mužů. Z celkového počtu přistěhovalých se 59,6 % přistěhovalo z jiných regionů ČR a zbývajících 40,4 % z ciziny. Z Karlovarského

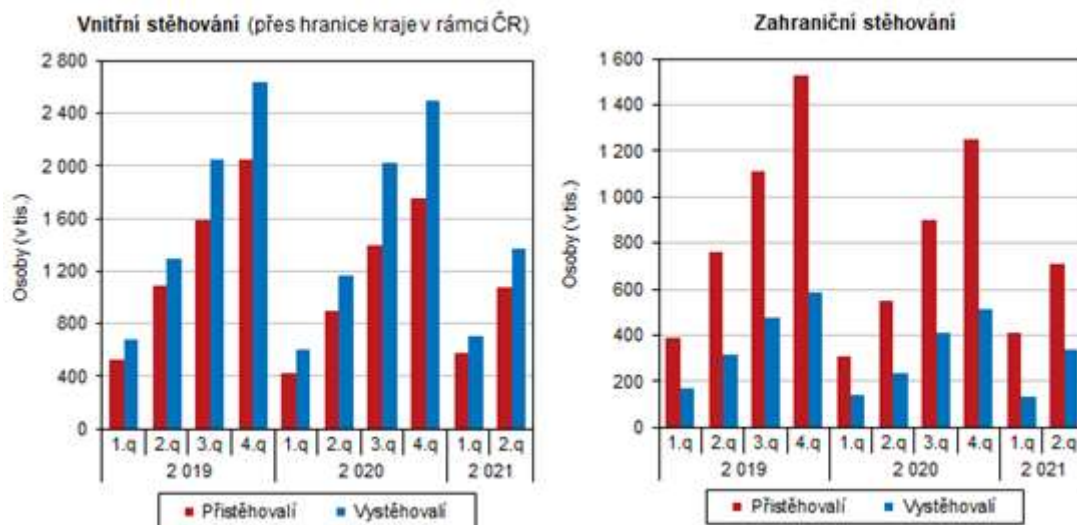
³² <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-v-karlovarskem-kraji-v-1-az-3-ctvrtleti-2022>

³³ Zdroj: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/hkk/indikatory-kraje/saldo-migrace-na-1000-obyv>

³⁴ <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/pohyb-obyvatelstva-1-3-ctvrtleti-2022>

kraje se v uvedeném období vystěhovalo 2 656 obyvatel. Do jiných krajů ČR se odstěhovalo 73,3 % všech vystěhovaných a do ciziny 26,7 %.

Obrázek 38: Migrace v Karlovarském kraji v letech 2019, 2020 a 2021

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-v-karlovarskem-kraji-v-1-pololeti-2021>

Obrázek 39: Přistěhovalí a vystěhovalí v Karlovarském kraji a jeho okresech v 1. až 3. čtvrtletí 2022

	Objem vnitřního stěhování mezi obcemi		Přistěhovalí					
			z ČR		z ciziny		celkem	
	celkem	muži	celkem	muži	celkem	muži	celkem	muži
Kraj celkem	4 134	1 955	1 637	775	1 108	590	2 745	1 365
v tom okresy:								
Cheb	897	425	830	382	594	279	1 424	661
Karlovy Vary	1 212	578	1 135	552	412	253	1 547	805
Sokolov	939	451	758	342	102	58	860	400
								dokončení
	Vystěhovalí						Přírůstek/úbytek stěhováním	
	do ČR		do ciziny		celkem			
	celkem	muži	celkem	muži	celkem	muži	celkem	muži
Kraj celkem	1 948	964	708	421	2 656	1 385	89	-20
v tom okresy:								
Cheb	888	444	261	146	1 149	590	275	71
Karlovy Vary	1 197	555	318	199	1 515	754	32	51
Sokolov	949	466	129	76	1 078	542	-218	-142

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-v-karlovarskem-kraji-v-1-az-3-ctvrtleti-2022>

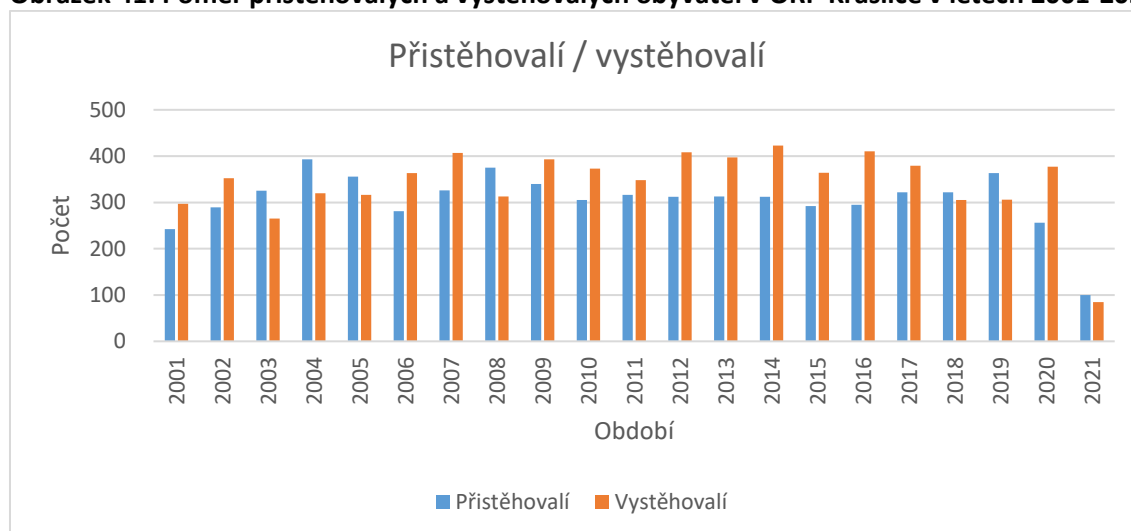
Obrázek 40: Pohyb obyvatelstva stěhováním v ČR – porovnání krajů za rok 2021

Pohyb stěhováním na tis. obyvatel ▼ ?

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-poradi-kraju>

Obrázek 41: Poměr přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel v ORP Kraslice v letech 2001-2021

Zdroj: data ČSÚ + vlastní graf

Doprava a dopravní obslužnost

Obrázek 42: Pasportizace Karlovarského kraje - mapa

Zdroj: Czechinvest (pasportizace obcí 2021).

Po roce 1989 vznikla z dopravního hlediska v kraji zcela nová situace. Otevřením hranic mnohonásobně vzrostla zejména silniční doprava, a to jak osobních vozů, tak zejména vozů nákladních, s nepříznivými dopady na životní prostředí. I v důsledku toho dopravní infrastruktura neodpovídá potřebám rozvoje kraje. Karlovarský kraj je pokryt relativně hustou sítí železničních tratí. Většina z nich byla vybudována na konci minulého století a od té doby nebyla podstatným způsobem modernizována, některé nádraží a provozní objekty jsou ve špatném stavebně-technickém stavu. Na hlavních tazích jsou prováděny rekonstrukce některých úseků, část sítě byla elektrifikována. Některé tratě (např. Sokolov–Kraslice–Klingenthal, Karlovy Vary – Potůčky – Johanngeorgenstadt, Cheb–Schirnding) jsou součástí mezinárodní sítě. Železniční trať (Schirnding –) Cheb – Mariánské Lázně (– Plzeň) je součástí III. železničního koridoru. Páteř železniční sítě regionu je tvořena dvojkolejnou tratí Chomutov–Cheb vedoucí napříč celým územím. Z této trati pak odbočují jednotlivé regionální tratě.

Provoz na tratích byl v posledních letech, stejně jako i na ostatních tratích v celé ČR, značně snížen. Na území Karlovarského kraje je toto omezení provozu ještě citelnější, neboť zde došlo k výraznému útlumu těžby hnědého uhlí, které tvořilo velkou část přepravované zátěže na českých drahách. Provozovatelem veřejné železniční dopravy v kraji je společnost České dráhy, a.s.

V kraji je poměrně hustá síť silnic I., II. a III. třídy. Vzhledem k poloze kraje mají silnice I. třídy nadregionální význam a jsou hlavními spoji do vnitrozemí i do Německa. Klíčovou komunikací pro kraj je dálnice D6, která prakticky od hranic s Německem přímo spojuje Cheb, Sokolov a Karlovy Vary a která po dokončení přímo spojí Karlovarský kraj s Prahou. Všechna důležitá a větší města kraje spojuje rovněž hustá síť silnic II. a III. třídy (v majetku Karlovarského kraje), přičemž ty nejdůležitější z nich v posledních letech prošly nebo v současnosti procházejí výraznou rekonstrukcí a modernizací.

Veřejná autobusová doprava orientuje svoji pozornost spíše na dopravu mezi většími městy v regionu a na městskou hromadnou dopravu (Karlovy Vary, Cheb, Mariánské Lázně, Sokolov, Aš, Jáchymov), ale místa mimo jejich spojnice a místa s řidším osídlením jsou obsluhována pouze sporadicky. V těchto lokalitách jsou pak obyvatelé odkázáni většinou na vlastní dopravní prostředky. Tím dochází z části k migraci obyvatel do větších měst a také k nárůstu provozu na silnicích.

Karlovarský kraj disponuje jediným veřejným civilním mezinárodním letištěm v České republice na západ od Prahy. Letiště se nachází 4,5 km od Karlových Varů, největšího města kraje a v posledních letech prošlo rozsáhlou rekonstrukcí a modernizací. Cílem této modernizace bylo zvýšení technické úrovně na standardy obvyklé u letišť této kategorie a zvýšení kapacity letiště, včetně přípravy na provoz a odbavování cestujících v rámci tzv. schengenského prostoru, neboť na letišti je prováděno celní a pasové odbavení cestujících. Na karlovarském letišti byly v minulosti provozovány pravidelné linky do Moskvy, Petrohradu a dalších ruských měst. V roce 2011 odbavilo letiště téměř 100 000 cestujících, což ho činí čtvrtým největším v ČR. Letiště v Chebu, Mariánských Lázních a Toužimi jsou využívána pro sportovní a rekreační létání.³⁵ Nově v letní sezóně nabízí letiště lety do turecké Antalye, na Krétu (Heraklion) a do Bulharska (Varna).³⁶

Dojíždka obyvatel Karlovarského kraje do zaměstnání

Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (data z tohoto sčítání jsou poslední dostupná) vyjíždělo v Karlovarském kraji z celkového počtu zaměstnaných za prací z obce svého bydliště celkem 47 793 obyvatel. Nejčastěji vyjížděli za zaměstnáním v rámci okresu svého bydliště 18 720 obyvatel, což je 39,17 % obyvatel vyjíždějících za zaměstnáním. Z celkového počtu pak 19,15 % vyjíždí za zaměstnáním mimo Karlovarský kraj a 4,13 % vyjíždí do zahraničí.

Z ORP Kraslice vyjíždí za zaměstnáním 2 007 obyvatel, což je 4,2 % z celkového počtu obyvatel vyjíždějících za zaměstnáním v kraji.

Obrázek 43: Data ze Sčítání lidu za rok 2011 ORP Kraslice a Karlovarský kraj

9. Vyjíždějící do zaměstnání a škol

Vyjíždějící celkem	2 797
v tom vyjíždějící do zaměstnání	2 007
v tom v rámci obce	643
do jiné obce okresu	860
do jiného okresu kraje	271
do jiného kraje	108
do zahraničí	125
vyjíždějící do škol	790
v tom v rámci obce	185
mimo obec	605

9. Vyjíždějící do zaměstnání a škol

Vyjíždějící celkem	64 822
v tom vyjíždějící do zaměstnání	47 793
v tom v rámci obce	18 276
do jiné obce okresu	18 720
do jiného okresu kraje	5 490
do jiného kraje	3 331
do zahraničí	1 976
vyjíždějící do škol	17 029
v tom v rámci obce	6 191
mimo obec	10 838

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__65__4104#profil31314=page%3Dpozice-profilu%26rqp%3DA%26pvo%3DPU-SLDB-9%26z%3DT%26f%3DTABULKA%26clsp%3D31314%26katalog%3D31314, https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__100__3051#profil31314=page%3Dpozice-profilu%26rqp%3DA%26pvo%3DPU-SLDB-9%26z%3DT%26f%3DTABULKA%26clsp%3D31314%26katalog%3D31314

³⁵ Zdroj: <http://www.karlovyvary-region.eu/cz/o-karlovarskem-kraji/dopravni-a-technicka-infrastruktura>

³⁶ Zdroj: <https://www.airport-k-vary.cz/cs/tiskove-zpravy/589-z-karlovych-varu-se-bude-od-cervna-letat-na-dovolenou-i-do-bulharska.html>

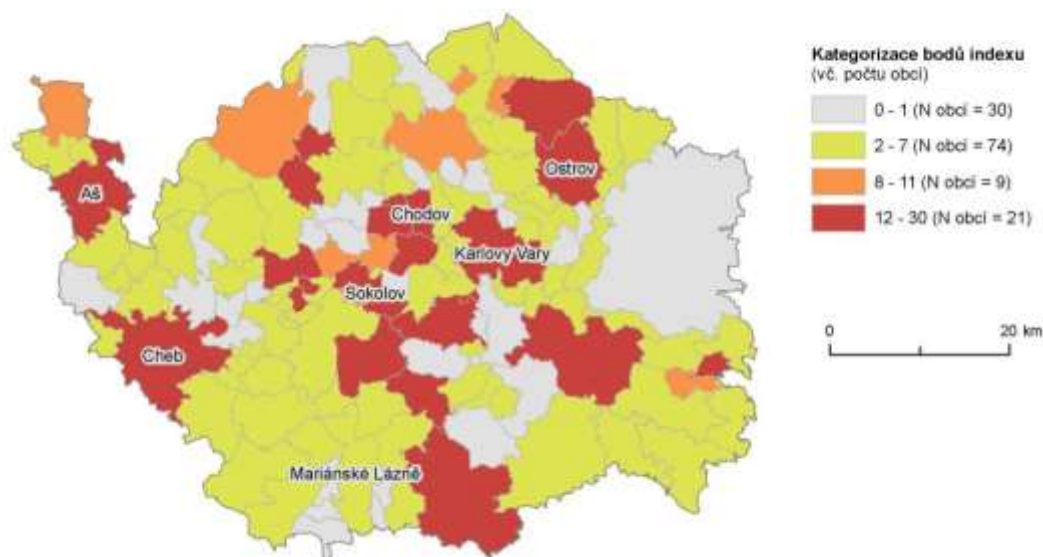
Sociální vyloučení

Jako sociálně vyloučené lokality (dále jen „SVL“) označujeme místa, kde jsou soustředěni lidé poznamenaní exkluzí neboli sociálním vyloučením. Za sociálně vyloučené osoby se zjednodušeně řečeno považují ti občané, kteří mají ztížený přístup k institucím a službám (tedy k institucionální pomoci), jsou vyloučeni ze společenských sítí a nemají dostatek vertikálních kontaktů mimo sociálně vyloučenou lokalitu. Sociální vyloučení bylo definováno jako souběh faktorů, které výrazně omezují možnosti: k přístupu na otevřený trh práce, přístupu k veřejným službám, včetně sociálních služeb či vzdělávání, kontaktu se sociálním okolím, řešení osobní krize (zadlužení, nemoc, apod.) a politické participace či omezují schopnosti a dovednosti těchto možností využívat. Situace v sociálně vyloučených lokalitách se vyvíjí, počet obyvatel se migrací za bydlením a prací rychle mění, přesné a spolehlivé číselné údaje není možné zjistit.

V Metodice pro posouzení rozsahu sociálního vyloučení Ministerstva pro místní rozvoj je rozsah sociálního vyloučení sledován prostřednictvím indikátorů pokrývajících dimenze chudoby, vyloučení z bydlení, vyloučení z oficiálního trhu práce, vyloučení ze vzdělávání a dimenzi zadluženosti a měřen indexem sociálního vyloučení.³⁷ Index vyšší než 8 bodů značí sociálním vyloučením ohrožené obce. Dle Zprávy o rozsahu sociálního vyloučení v Karlovarském kraji z července 2020, která vychází z dat za rok 2018, obdrželo 20 obcí z celkového počtu 134 obcí, index vyšší než 8. To ukazuje, že zatížení Karlovarského kraje bylo oproti celkovému stavu v ČR několikanásobně vyšší. Obce s 8 a více body tvořily v případě Karlovarského kraje 22,4 % ze všech obcí, zatímco v případě ČR to bylo 8,3 %.

Sociální vyloučení na úrovni ORP zobrazuje obrázek níže.

Obrázek 44: Index sociálního vyloučení v obcích KVK v roce 2018

Zdroj: Program rozvoje Karlovarského kraje na období 2021 – 2027

Nejvíce ohrožených obcí bylo v SO ORP Sokolov (14 obcí), Karlovy Vary (5 obcí) a Ostrov (4 obce); naopak SO ORP Mariánské Lázně a Cheb měly pouze jednu takovou obec. Z hlediska podílu obcí v kategorii 8 a více bodů měly nejvyšší podíl SO ORP Sokolov (cca 47 %), Aš (cca 40 %) a Kraslice (cca 38 %).

³⁷ Lang, P. a Matoušek, R. (2020). *Metodika pro posouzení míry a rozsahu sociálního vyloučení v území*. Dostupné 20. 7. 2022 z: <file:///K:/Sekretari%C3%A1t%20RSK/Koordin%C3%A1tor%20HSO%C3%9A/podklady,%20strategick%C3%A9%20dokumenty/Metodika-pro-posouzen%C3%AD-soc.-vylou%C4%8Den%C3%AD.pdf>

Nejvíce osob v exekuci se nachází v Ústeckém a Karlovarském kraji. Každý šestý člověk v Ústeckém a Karlovarském kraji čelí exekuci.³⁸ Celkový podíl osob v exekuci byl v Karlovarském kraji 17,5 %, z toho nejvíce osob v SO ORP Sokolov, celkový podíl příjemců příspěvku na bydlení činil v KVK 2,5 % (z toho nejvíce příjemců bylo v SO ORP Sokolov), počet dlouhodobě nezaměstnaných v evidenci ÚP bylo z SO ORP Sokolov.

V KVK působí Odbor (Agentura) pro sociální začleňování Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Posláním je propojovat subjekty na místní úrovni tak, aby spolupracovaly při sociálním začleňování, podporuje propojování působení veřejné správy a neziskového sektoru.

Chudoba a sociální vyloučení představují jeden z aktuálních problémů, podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením stále stoupá, zvyšuje se počet SVL a počet obyvatel v nich žijících. Roste počet zadlužených domácností a celkový podíl osob v exekuci. Problémem je migrace sociálně vyloučených osob, jejich nízká vzdělanost a v jejím důsledku nezaměstnatelnost. Nezaměstnanost a závislost na sociálních dávkách těchto osob umocňuje omezená dostupnost/dojezdnost sociálních služeb pro sociálně vyloučené osoby a v SVL vzhledem k odlehlosti mikroregionů. Problémem je též nedostatek sociálních a cenově dostupných bytů a obchod s chudobou.³⁹

³⁸ <https://zpravy.aktualne.cz/finance/mapa-exekuci/r~a23a9056187c11e782e8002590604f2e/>

³⁹ Program rozvoje Karlovarského kraje na období 2021 – 2027

6. Vazba a možnosti SRR ČR 21+ k řešení výzev a problémů na Kraslicku

Akční plány jsou implementačními dokumenty SRR 2021+, které rozpracovávají naplňování strategických cílů, specifických cílů a typových opatření strategie a vytváří podmínky pro financování jednotlivých aktivit. Níže jsou uvedeny aktivity, které mohou pomoci řešit některé z výše uvedených problémů na Kraslicku. Bohužel ORP Kraslice patří dle vymezení SRR ČR pouze do hospodářsky a sociálně ohrožených území, nevztahují se tak na něj aktivity pro ostatní území. Nepokrytá témata jsou řešena v kapitole 7. Co se uvedených příkladů připravených projektů týče, nejedná se o celkový výčet. Ale pouze o příklady, přičemž je nutné si uvědomit, že ne všechny projektové záměry z území jsou nám v současné době známy.

6.1 a) Podpora životního prostředí

Aktivita 3.4.2. Revitalizace brownfields

Aktivita je určena pro všechny typy území, tzn. i pro HSOÚ. Brownfieldy (dále jen „BF“) představují pro jejich vlastníky i uživatele lokality zátěž, v některých případech jsou navíc kontaminovány předchozí hospodářskou činností. Lokality, které by mohly být využity ve veřejném zájmu, jsou tak často ponechány bez potřebné údržby a investic. Zvýšená podpora BF by měla směřovat především do regionálních center, strukturálně postižených krajů a hospodářsky a sociálně ohrožených území, kde je menší potenciál zájmu soukromých investorů. Regenerace BF může pomoci vyřešit problém nedostatečné občanské vybavenosti, zvýšit nabídku nemovitostí pro rozvoj podnikání atd.

Při podpoře BF je nutná spolupráce mezi Ministerstvem pro místní rozvoj (dále jen „MMR“), Ministerstvem životního prostředí (dále jen „MŽP“) a Ministerstvem průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“).

Aktivita 3.4.3 Likvidace kontaminovaných míst

Aktivita je taktéž zaměřena na všechny typy území. V oblasti prevence vzniku kontaminovaných míst a předcházení ekologické újmy je klíčová průběžná evidence, dokončení inventarizací příp. odstraňování kontaminovaných míst. Aktivita je zaměřena na podporu/zohlednění uvedených opatření v dotačních titulech a jiných podporách MŽP. MŽP bude podporovat sanace ekologických zátěží na území BF. V roce 2019 zahájilo MŽP projekt 2. etapy Národní inventarizace kontaminovaných míst, jehož výsledkem je databáze SEKM (Systém evidence kontaminovaných míst). Jedná se o systém pro evidenci, sledování a posuzování priorit kontaminovaných, resp. potenciálně kontaminovaných míst a lokalit s řešenou ekologickou újmou. Zdrojem financování této aktivity by měl být primárně Operační program Životní prostředí, Fond spravedlivé transformace a státní rozpočet.

b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti podpory životního prostředí

Problematika starých ekologických zátěží a brownfieldů je na území KVK významná, postupně probíhá sanace jednotlivých zátěží, nicméně některé významné zátěže v území nejsou doposud vyřešeny. Ekologická zátěž je většinou spojena s minulou těžební a průmyslovou činností, která probíhala zejména na území ORP Sokolov. V ORP Kraslice se však nachází mnoho nevyužitých objektů a prostor, které by bylo možné využít pro podnikání, avšak nejsou v majetku měst a obcí. Kromě evidovaných starých ekologických zátěží se v území mohou nacházet i další areály a budovy potenciálně kontaminované. Může jít zejména o nevyužívané zemědělské areály, opuštěné lokality průmyslové výroby apod.

Předpokladem pro dlouhodobý rozvoj je také kvalita životního prostředí, která se stává stále důležitějším aspektem podmiňujícím přitažlivost kraje pro obyvatele a investory. KVK se problematikou ekologických zátěží a brownfieldů zabývá. Součástí Programu rozvoje Karlovarského kraje je „Opatření 5.1.1.4 Sanace starých ekologických zátěží“, které je zaměřeno na sanaci starých ekologických zátěží, které jsou důsledkem těžební a průmyslové činnosti v kraji a jsou evidovány v Systému evidence kontaminovaných míst (dále jen „SEKM“). V rámci opatření jsou podporovány projekty realizující

sanaci starých ekologických zátěží a následné rekultivační práce. Opatření má vazbu na další strategie, např. SRR ČR, Státní politika životního prostředí 2030 s výhledem do 2050, Koncepce rozvoje venkova 2021 – 2027, Evropská zelená dohoda aj.

Kromě krajských zdrojů na sanaci, je nutné využít také národní zdroje a evropské zdroje. V současné době se pro regeneraci brownfieldů ve vlastnictví obcí a krajů nabízí také např. Národní plán obnovy, komponenta 2.8.

Velmi důležitou problematikou je péče o vodní hospodářství a zvyšování ekologické stability krajiny. Je nutná podpora diverzifikace a odolnosti krajiny, zadržování vody v krajině, protipovodňová opatření, protierozní opatření, zvyšování ekologické stability a biodiverzity. Zvyšující se sucha, klesající kvalita vody, klimatické změny atd., vedou k potřebě pečovat o vodní hospodářství, zadržování vody v krajině, využívání dešťové vody, zkvalitnění ČOV atd.

Připravované projekty

Oprava hráze rybníka (Oloví)

Cílem projektu je oprava hráze rybníka včetně jeho odbahnění a úpravy okolí rybníku.
Odhadované náklady: 1,5 mil. Kč

Oprava hráze rybníka (Bublava)

Cílem projektu je oprava hráze rybníka včetně jeho odbahnění a úpravy okolí rybníku.
Odhadované náklady: 2 mil. Kč

Vybudování zádržného systému (Bublava)

Cílem projektu je vybudování dvou rybníků, za účelem zadržování vody v krajině.
Odhadované náklady: cca 10 mil. Kč

Rekonstrukce rybníku Plivátko

Cílem projektu je vybudovat bezpečnostní přeliv, požerák, lávku a rybník odbahnit.
Odhadované náklady: 3 mil. Kč

Revitalizace vodních nádrží

Cílem projektu je revitalizovat vodní nádrže Liboc a Mlýnská.
Odhadované náklady: 5 mil. Kč

Brownfield

V současné době se řeší vlastnictví budovy a způsob revitalizace, kdy by mělo dojít buďto k částečné nebo úplné demolici stávajícího objektu.

Odhadované náklady: 10 mil. Kč

6.2 a) Podpora a rozvoj podnikatelských aktivit, podpora zaměstnanosti

Aktivita 5.1.1 Podpora příležitostí pro firmy pomocí finančních nástrojů a dalších motivačních opatření

Aktivita je určena pro HSOÚ a je zaměřena na podporu podnikavosti a vzniku nových podnikatelských aktivit v periferních oblastech, které jsou obecně znevýhodněny vzdáleností od center, dostupností infrastruktury a nedostatkem kvalifikované pracovní síly. Jedná se o podporu sociálního podnikání, zavedení malých grantových schémat, voucherů, možnosti mikrofinancování podniků, podporu lokálních značek, řemesel apod. Dále je potřeba podpořit místní poradenská centra, která mohou informace o těchto a dalších možnostech zprostředkovávat a poskytovat příjemcům podporu při jejich využívání nebo kontakty a možnosti spolupráce s poradenskými centry v regionálních centrech nebo metropolích či aglomeracích. Zdrojem financování této aktivity by měl být Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost, Fond pro spravedlivou transformaci, Regionální rozvojový fond, Operační program zaměstnanost plus a státní rozpočet.

Aktivita 5.1.2 Zvýšení míry podnikavosti a zvýšení produktivity firem

Aktivita je určena pro HSOÚ. Cílem aktivity je podpořit růst počtu nových ekonomických subjektů v regionech, podpořit rozvoj a zvýšení produktivity stávajících firem, a tím zajistit lepší dostupnost pracovních příležitostí pro osoby v produktivním věku, které dojíždějí do práce mimo místo svého bydliště. Aktivita by měla pozitivně ovlivnit stabilitu regionu, která je v současné době ohrožena trendem odchodu kvalifikované pracovní síly mimo region. Rovněž bude podpořena výstavba adekvátní infrastruktury – podnikatelských inkubátorů a inovačních HUBů v lokálních centrech. Zdrojem financování této aktivity by měl být, Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost, Fond pro spravedlivou transformaci, Operační program zaměstnanost plus a Regionální rozvojový fond.

Aktivita 5.1.5 Podpora zaměstnanosti

Aktivita má za úkol podpořit aktivity v rámci OPZ+. Navazuje na typové opatření 40 „Rozvíjet drobné podnikání a malé a střední podniky“ a opatření 41 „Posilovat lokální zaměstnání v rámci veřejných investic“ v SRR ČR 21+. Aktivita souvisí částečně s aktivitou 5.1.2 Zvýšení míry podnikavosti a zvýšení produktivity firem. Podpora vzniku a rozvoje lokálních firem přinese nová pracovní místa a tím podpoří zaměstnanost v regionu.

b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti podpory a rozvoje podnikatelských aktivit

Karlovarský kraj se snaží podnikatelské prostředí podpořit v celém kraji. V rámci Programu rozvoje Karlovarského kraje na období 2021 - 2027 je jednou z prioritních oblastí Hospodářsky prosperující a atraktivní region. Tato oblast zahrnuje intervence zaměřené na rozvoj výzkumných, vývojových a inovačních aktivit v regionu, podporu firem v kraji a přilákání nových investic, zajištění kvalitní podnikatelské infrastruktury a služeb, podporu podnikání a podnikavosti obyvatel a na zajištění pracovní síly odpovídající potřebám trhu práce.

Za účelem zajištění koordinace aktivit v oblasti rozvoje podnikání v kraji, byla v roce 2009 založena Karlovarská agentura rozvoje podnikání, p.o. (dále jen „KARP“), jež má za úkol podporovat a realizovat aktivity, jejichž cílem je podpora místního potenciálu za použití zavádění inovací, nových forem spolupráce, podpory vzdělávání a podpory budování lepších podmínek podnikatelského prostředí. KARP podporuje podnikání mj. finanční podporou ve formě voucherů, které pomáhají rozvíjet podnikání a podporovat spolupráci s výzkumnými institucemi. Vouchery jsou určeny na implementaci strategických projektů, inovací či tvorbu kreativního řešení. Dalšími finančními zdroji jsou evropské fondy, kromě klasických operačních programů, bude možné využít také např. nový Operační program Spravedlivá transformace, ze kterého mohou subjekty na území ORP čerpat prostředky, dále Národní plán obnovy (dále jen „NPO“), např. pro revitalizaci brownfieldů atd.

Připravované projekty

V současné chvíli nemáme informace o připravovaných či existujících projektových záměrech.

7. Možnosti pro AP SRR 2023 - 2024

Nepokrytá témata

V rámci komunitního projednávání Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko na období 2021 – 2027 proběhla společná tvorba analýzy rozvojových potřeb a rozvojového potenciálu. Analýza zachycuje potřeby a potenciál rozvoje území, přičemž témata jsou seskupena do pěti oblastí, a to lidské zdroje, životní prostředí, podnikatelské prostředí, zemědělství a rozvoj venkova, infrastruktura. Co se témat, která nejsou pokryta v AP SRR 2021 – 2022, týče, můžeme zmínit:

- Kvalitní dopravní a technická infrastruktura – v některých oblastech infrastruktura chybí nebo je nedostatečná, je potřeba komplexní řešení infrastruktury obcí (včetně vodovodů a kanalizací, zejména u nově budovaných částí obcí a odlehlých částí obcí, např. Stříbrná, Jindřichovice atd.). Neexistující či nevyhovující stav chodníků v obcích. Špatný stav dopravních cest, nedostatek spojů veřejné dopravy, zejména v okrajových obcích v Krušných horách. Potřeba je také rekonstrukce a modernizace veřejného osvětlení a výstavba parkovacích míst. Dále je v řadě obcí nutná sanace svahů. Je potřeba vybudovat opěrné zdi a stabilizovat svahy pro další výstavbu. **Pro další rozvoj území je důležité nastavit podporu tak, aby mohla být nejprve vybudována základní nezbytná infrastruktura.**
- Zkvalitnění veřejného prostoru – obce nemají prostředky na řešení nadstavby nad základní nezbytné infrastrukturní funkce. Potřeba řešit také vzhled obcí, podporovat vznik prostor pro komunitní setkávání, podpora budování herních prvků atd. Podpořit nad rámec využití zelených a chytrých řešení. V obcích chybí finanční prostředky na demolice a rekonstrukce starých budov, které jsou ve špatném technickém stavu. Dále chybí finanční prostředky na rizikové kácení stromů ve svazích, které jsou pro obyvatele obcí nebezpečné.
- Odpadové hospodářství – potřeba řešit budoucí zákaz skládkování odpadů. Podpora na zlepšení informovanosti, osvěty a spolupráci v oblasti nakládání s odpady. Legislativní a dotační podpora pořízování kompostáren. Podpora bezodpadových a bezobalových řešení, např. bezobalové prodejny.
- Informovanost společnosti – nedostatek financí na zajištění bezplatného dostupného přístupu k informacím.
- Sportovní infrastruktura – klesající zájem o sport. V některých lokalitách chybí možnosti volnočasového sportovního vyžití pro občany. Obce řeší nedostatek finančních prostředků na údržbu, rozvoj a budování sportovišť, podporu sportovních klubů a sociálního zázemí. Zlepšení přístupu a zvýšení využívání sportovišť povede zároveň k pozitivním zdravotním dopadům především na děti a mládež. Zejména oblast Krušných hor má velký potenciál, co se sportovních aktivit týče, nicméně je potřeba podporovat obce v budování a údržbě sportovišť.
- Vzdělávání – pro oblast HSOÚ nejsou vymezeny aktivity týkající se vzdělání, např. zlepšování infrastruktury ZŠ, MŠ, zavádění nových technologií do výuky. Podpora spolupráce ZŠ, SŠ a firem.
- Zdravotnictví – nedostatek lékařů, stárnutí lékařů. Absolventi nejsou ochotni jít pracovat do periferních oblastí ČR. V malých obcích chybí většina služeb. Je nutné zvýšit podporu zajištění dostatečné, dostupné a kvalitní zdravotní péče. Zajistit podporu převozu seniorů a špatně pohyblivých obyvatel za lékařskou službou do větších měst. Rozvoj a podpora paliativní a domácí hospicové péče, rozvoj a podpora ambulantních a terénních služeb.
- Cestovní ruch, kultura, tradice – podpořit obnovu kulturních památek, které se mohou stát zároveň místem pro komunitní setkávání. Vybudování naučných či turistických stezek včetně mobiliáře.

8. Zdroje dat

Zdrojem dat pro vypracování studie byly, kromě komunikace s aktéry, zejména Program rozvoje Karlovarského kraje (PRKK). Jde o střednědobý strategický dokument, který na základě znalosti území, společenských podmínek a trendů vývoje na úrovni EU a ČR definuje základní strategické cíle rozvoje území kraje a formuluje opatření a aktivity pro jejich dosažení. V souladu s tímto dokumentem rozhoduje samospráva kraje o vhodnosti záměrů, projektů a aktivit ucházejících se o podporu kraje.

Dalším důležitým zdrojem je Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko o.p.s. na období 2021 – 2027. MAS působící na území kraje znají velmi dobře své území působnosti, komunikují s jednotlivými obcemi a znají jejich problémy. [SCLLD21+ – MAS Sokolovsko \(mas-sokolovsko.eu\)](https://www.mas-sokolovsko.eu)

Czechinvest – pasportizace obcí - <https://www.czechinvest.org/cz>

Český statistický úřad - <https://www.czso.cz/csu/xk>

Databáze strategií - <https://www.databaze-strategie.cz/>

Hospodářská ročenka Karlovarského kraje 2022

Karlovy Vary region - <http://www.karlovyvary-region.eu/cz/>

Ministerstvo pro místní rozvoj - <https://mmr.cz/cs/uvod>

RE:START - <https://www.mmr.cz/cs/microsites/restart-regionu/cechy>

Strategie regionálního rozvoje ČR 21+

Územně analytické podklady Karlovarského kraje – 5. úplná aktualizace 2021 - http://www.kr-karlovarsky.cz/region/uzem_plan/Stranky/UAP-KK/UAP_Karlovarskeho_kraje.aspx

Územně analytické podklady obce – ORP Kraslice – 2020
https://www.kraslice.cz/e_download.php?file=data/editor/154cs_16.pdf&original=UAPo%20Kraslice%202020.pdf